

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**Бухгалтерський облік та аналіз основних
засобів суб'єктів господарювання**

ЧОПОВДЯ ЗОЛТАН ЗОЛТАНОВИЧ

Студент(ка) IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 8 / 22 листопада 2022 року

Науковий керівник:

Ганусич Вероніка Олександрівна

к.е.н, доц, доцент кафедри „Облік і аудиту”, професор

Завідувач кафедрою _____:

Бачо Роберт Йосипович

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2023 року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

**Бухгалтерський облік та аналіз основних
засобів суб'єктів господарювання**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент(ка) IV-го курсу

ЧОПОВДЯ ЗОЛТАН ЗОЛТАНОВИЧ

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **ГАНУСИЧ** **ВЕРОНІКА**
ОЛЕКСАНДРІВНА
к.е.н, доц, доцент кафедри „Облік і аудиту”, професор

Рецензент: _____

Берегове
2023

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELE ÉS ELEMZÉSE GAZDASÁGI
ENTITÁSOKNÁL**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Csapógya Zoltán

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: Dr. Hanuszics Veronika,

Számvitel és auditálás tanszék docense

Recenzens:

TARTALOM

BEVEZETÉS	8
BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN.....	11
1. A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELÉNEK ELMÉLETI ASPEKTUSAI.....	14
1.1. A TÁRGYI ESZKÖZÖK FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA, JELENTŐSÉGE ÉS FUNKCIÓJUK.	14
1.2. A TÁRGYI ESZKÖZÖK CSOPORTOSÍTÁSA.....	16
1.3. A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELÉNEK NORMATÍV ÉS JOGI SZABÁLYOZÁSA	21
2. A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELE.....	26
2.1 A TEVÉKENYSÉGÉNEK SZERVEZETI ÉS GAZDASÁGI JELLEMZŐI.....	26
2.2 A VÁLLALAT TÁRGYI ESZKÖZEI BESZERZÉSÉNEK, ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK ÉS SELEJTEZÉSÉNEK SZÁMVITELE.....	29
2.3 A TÁRGYI ESZKÖZÖK KÜLÖNBÖZŐ SZÁMVITELI BIZONYLATOKBAN	34
2.4 A TÁRGYI ESZKÖZÖK AMORTIZÁCIÓJÁNAK ELSZÁMOLÁSA	40
3. A TÁRGYI ESZKÖZÖK ELEMZÉSE	52
3.1 A TÁRGYI ESZKÖZÖK ÁLLAPOTÁNAK ÉS MOZGÁSÁNAK ELEMZÉSE	52

3.2 A TÁRGYI ESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSÁNAK EREDMÉNYESSÉGÉNEK ELEMZÉSE	54
--	----

3.3. A TÁRGYI ESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSA HATÉKONYSÁGÁNAK NÖVELÉSE	57
--	----

KÖVETKEZTETÉS.....	60
---------------------------	-----------

KÖVETKEZTETÉS UKRÁN NYELVEN.....	63
---	-----------

FELHASZNÁLT IRODALOM

MELLÉKLETEK

ANNOTÁCIÓ

ANNOTÁCIÓ UKRÁN NYELVEN

ANNOTÁCIÓ ANGOL NYELVEN

ЗМІСТ

ВСТУП З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	8
ВСТУП.....	11
1. . ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.	14
1.1. ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ ЗНАЧЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ..	14
1.2. ГРУПУВАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ..	16
1.3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	21
2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	26
2.1 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ.....	26
2.2 ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	29
2.3 ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ.....	34
2.4 ОБЛІК АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	40
3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	52
3.1 АНАЛІЗ СТАНУ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	52
3.2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	54
3.3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	57

ВИСНОВКИ З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....60

ВИСНОВКИ.....63

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

АНОТАЦІЯ З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ

АНОТАЦІЯ

АНОТАЦІЯ З АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

BEVEZETÉS

Tudományos kutatásom témája „A tárgyi eszközök számvitele és elemzése gazdasági entitásoknál”. Ez a terület mindig és minden vállalkozás és könyvelő életében aktuális lesz, mivel a tárgyi eszközök megfelelő használata illetve elemzése nélkül egy vállalkozás sem tud kellő képpen működni, így elengedhetetlen része a könyvelők életének, mindennapjainak.

A tárgyi eszközök számvitele az üzleti tevékenység során kiemelt jelentőséggel bír. Az aktualitását több tényező is befolyásolhatja, ideértve a nemzetközi és hazai számviteli szabályozások változásait, a technológiai fejlődést és az adózási előírásokat. Az új technológiák bevezetése új típusú eszközöket hoz létre, amelyek értékelését és nyilvántartását a számviteli rendszernek figyelembe kell vennie. A vállalkozásoknak folyamatosan figyelemmel kell kísérniük a változásokat a számviteli előírásokban és az adózási szabályokban, hogy megfeleljenek a jogszabályi követelményeknek és pontosan dokumentálják a tárgyi eszközökkel kapcsolatos ügyleteket.

A szakdolgozat kutatásának témája a legteljesebben reprezentálja a tudományos és gyakorlati tevékenység aktuális problémáit.

A munka célja, hogy tanulmányozza a tárgyi eszközök fogalmát, csoportosítását, céljait, bekerülési módjait valamint a vállalkozás működése során felmerülő kérdéseket a tárgyi eszközökre vonatkozóan, valamint a [REDACTED] [REDACTED]. adatainak igénybevételével elemzéseket illetve javaslatokat tartalmaz. A kutatás feladata, hogy átfogó képet nyújtson a tárgyi eszközök fogalmáról, a velük előforduló eseményekről kontírozások formájában valamint egyéb felmerülő kérdésekről, kiváltképp az amortizáció témakörében, továbbá aktuális elemzéseket mutasson be a tárgyi eszközökről.

A cél eléréséhez a következő feladatokat vannak kitűzve a szakdolgozat elé:

- meghatározni a tárgyi eszközök fogalmát, céljait, csoportosítását különböző szerzők és szempontok szerint,
- bemutatni a tárgyi eszközök számvitelének normatív és jogi szabályozását,
- tanulmányozni a tárgyi eszközök élelciklusa során bekövetkező folyamatokat,
- megvizsgálni a tárgyi eszközök szerepét különböző elsődleges dokumentumokban, valamint a mérlegben,
- bemutatni az ezen eszközökkel kapcsolatos a vállalkozások életében leginkább előforduló számviteli eljárásokat kontírozásokkal,
- átfogó kép nyújtása a tárgyi eszközök amortizációjáról, a kiválasztható módszerekről, azok előnyeiről,
- elemzéseket végezni egy működő vállalkozás tárgyi eszközein, javaslatokkal előállni ezen eszköz menedzselésének hatékonyságának növelése érdekében.

A kutatás tárgya a tárgyi eszközök, azon belül a tárgyi eszközök számvitele és elemzése az ukrajnai vállalkozások körében.

A szakdolgozat objekuma a [] vállalat tárgyi eszközei, azok számvitele. Ezen vállalkozás fő foglalkozási területe a szállítmányozás és a rakodás belföldön és külföldön egyaránt.

A munka során elsősorban elektronikus forrásokra hagytam, mivel a háborús helyzet következtében nem tudtam látogatni egyetlen ukrajnai könyvtárat sem, továbbá törekedtem a leginkább naprakészebb információkat gyűjteni a témámról, amihez elengedhetetlenek az elektronikus források.

A munka megírása során a kutatás elvégzéséhez szükséges gyűjtésének, rendszerezésének és feldolgozásának szakaszában induktív módszert, míg a

kérdések elméleti megértéséhez deduktív és grafikus ábrázolási módszereket alkalmaztam.

Az első fejezetet a tárgyi eszközök, mint fogalom különböző ukrán kutatók valamint hatályos jogszabályok szerinti definiálásával van kezdve. Ez a fejezet tartalmazza a tárgyi eszközök szerepét a közgazdaságban, funkcióit valamint a csoportosítását a számlatükör valamint egyéb szempontok szerint, illetve a harmadik alfejezetben ezen eszközök normatív és jogi szabályozását.

A második fejezet első részét a [] vállalat tevékenységének bemutatásával kezdem. Második alfejezetében a tárgyi eszközök beszerzése, értékesítése és likvidációja van prezentálva kontírozásokkal a megfelelő elméleti háttér bemutatásával. A harmadik alfejezetben van meghatározva az elsődleges dokumentumok szerepe a számvitelben a tárgyi eszközök vonatkoztatásában. Ezt a fejezetet a tárgyi eszközök amortizációjának a témakörével zárom.

A harmadik fejezetben a [] szállítmányozással foglalkozó vállalat tárgyi eszközeinek bemutatásával kezdem, valamint egy táblázat formájában tanulmányozom ezen eszközök mozgását is. A második alfejezetben különböző pénzügyi mutatókkal megvizsgálom a vállalat tárgyi eszközeit, hogy majd a harmadik alfejezetben ezen mutatók értékeinek segítségével javaslatokat tegyek a hatékonyság növelése érdekében.

A szakdolgozat bevezetésből, 3 fejezetből, 10 alfejezetből és következtetésből áll. A munka 6 ábrát, 15 táblázatot, 4 mellékletet tartalmaz, terjedelme 45 oldal. Az irodalomjegyzékben 32 forrás van feltüntetve.

ВСТУП

Тема моєї кваліфікаційної роботи - " Бухгалтерський облік та аналіз основних засобів суб'єктів господарювання ". Ця сфера завжди буде актуальною в житті кожного бізнесу та бухгалтера, адже без правильного використання та аналізу основних засобів жоден бізнес не може нормально функціонувати, а тому вона є невід'ємною частиною життя та повсякденного побуту бухгалтерів.

Облік основних засобів має першорядне значення в бізнесі. На його своєчасність може впливати низка факторів, серед яких зміни в міжнародних та національних стандартах бухгалтерського обліку, технологічний розвиток та податкові вимоги. Впровадження нових технологій створює нові види активів, оцінка та облік яких має бути врахована системою бухгалтерського обліку. Підприємствам необхідно бути в курсі змін у стандартах бухгалтерського обліку та податкових правилах, щоб відповідати вимогам законодавства та правильно документувати операції з матеріальними активами.

Тема даного дослідження є найбільш репрезентативною щодо актуальних проблем у науковій та практичній діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження поняття, класифікації, призначення, способів придбання та проблемних питань бухгалтерського обліку, пов'язаних з основними засобами в діяльності підприємства, Дослідження має на меті надати комплексне уявлення про поняття основних засобів, події, які відбуваються з ними у вигляді непередбачених обставин, та інші питання, що виникають, зокрема, у сфері амортизації, а також представити сучасний аналіз основних засобів.

Для досягнення поставленої мети в роботі поставлені наступні завдання:

- визначити поняття, призначення та групування матеріальних активів за різними авторами та критеріями
- представити нормативно-правову базу з обліку основних засобів,
- дослідити процеси, які відбуваються протягом життєвого циклу основних засобів,
- розглянути роль основних засобів у різних первинних документах та в балансі,
- описати найпоширеніші облікові процедури для цих активів у житті підприємств, із застосуванням рахунків бухгалтерського обліку,
- надати огляд амортизації основних засобів, методів, які можуть бути обрані, та їхніх переваг,
- провести аналіз основних засобів діючого підприємства, внести пропозиції щодо підвищення ефективності управління цими активами.

Предметом дослідження є облік та аналіз основних засобів, в тому числі матеріальних активів, на підприємствах України.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є основні засоби підприємства [] та їх облік. Основним видом діяльності даного підприємства є транспортні та вантажно-розвантажувальні роботи як на території країни, так і за її межами.

В ході роботи застосовані електронні джерела, навчальна, наукова література та чинні нормативні акти.

Під час написання цієї роботи застосовувалися індуктивні методи на етапах збору, систематизації та обробки даних, необхідних для дослідження, а також дедуктивні та графічні методи для теоретичного осмислення проблематики.

Перший розділ починається з визначення поняття "матеріальні активи" різними українськими дослідниками, а також згідно з чинним законодавством.

У другому розділі розглядається роль основних засобів в економіці, їх функції та групування відповідно до бухгалтерського обліку та інших аспектів, а в третьому підрозділі - нормативно-правове регулювання цих активів.

Перша частина другого розділу починається з економічної презентації компанії [REDACTED]. У другому підрозділі представлено придбання, продаж та ліквідацію основних засобів з бухгалтерськими рахунками та відповідним теоретичним обґрунтуванням. У третьому підрозділі визначено роль первинних документів в обліку основних засобів. На завершення цього розділу розглянуто питання амортизації основних засобів.

У третьому розділі проведено аналіз основних засобів транспортної компанії [REDACTED], а також досліджено рух цих активів у вигляді таблиці. У другому підрозділі проаналізовано основні засоби компанії за допомогою різних фінансових показників, щоб у третьому підрозділі, використовуючи значення цих показників, внести пропозиції щодо підвищення ефективності.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, 10 підрозділів та висновків. Робота містить 6 рисунків, 15 таблиць, 4 додатки та викладена на 45 сторінках. Список використаних джерел містить 32 найменування.

1. A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELÉNEK ELMÉLETI ASPEKTUSAI

1.1. A tárgyi eszközök fogalmának meghatározása, jelentősége és funkciójuk.

A tárgyi eszközök évek óta a számvitelnek a szerves részét képezik, ennek megfelelően több kutató is definiálta már, nem feltétlenül ugyanolyan módon, tehát mindenekelőtt szakirodalmi áttekintéssel szeretném kezdeni a tárgyi eszközök bemutatását.

Babajev U. A. szerint: „A tárgyi eszközök azon áruk, építési beruházások vagy szolgáltatások, amelyet a vállalkozás 12 hónapot meghaladó időtartam alatt használ el, vagy ha az meghaladja a normál működési ciklust, munkaeszközként használnak.” [1]

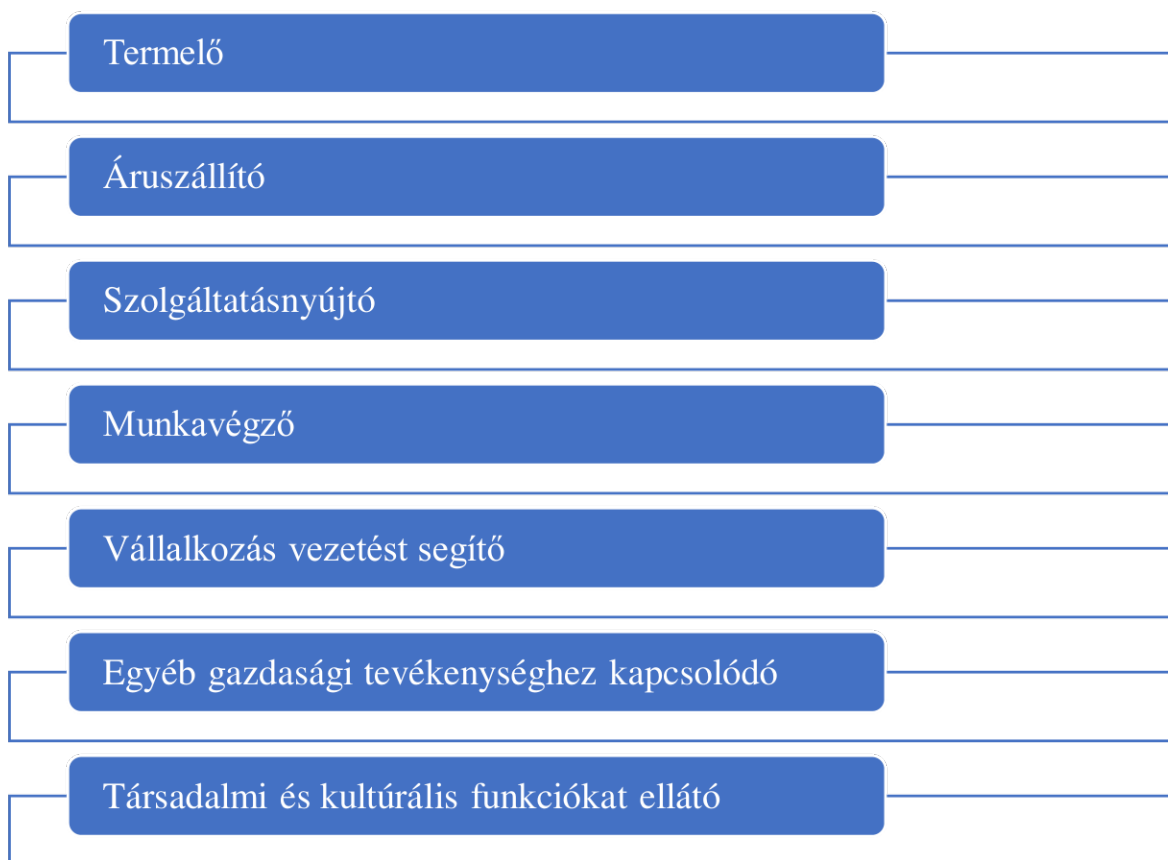
Bezrukéx P. Sz. a következő képpen definiálta a tárgyi eszközöket: „A tárgyi eszközök olyan anyagi tárgyak és értékek halmaza, amelyek hosszú ideig változatlan formában működnek. Ezek olyan eszközök, amelyek anyagi és technikai alapot és feltételeket teremtenek a vállalkozás termelési és gazdasági tevékenységéhez.” [2]

Vihurzinszka Sz. U. is hasonló képpen vélekedett, szerinte: „A befektetett eszközök - olyan munkaeszközök, amely hosszú ideig részt vesznek a gyártási folyamatban, miközben nem változtatja meg fizikai formájukat, és értékét átviszi a gyártott alkatrészek értékére.” [3]

Demyanenko M. J., Luzan U. J., Szabluk P.T. és egyéb szerzők által készített pénzügyi szótárban az alábbi módon fogalmazták meg a befektetett eszközöket: „Az állóeszközök a "nem forgóeszközök" gazdasági fogalmának termelési eszközök, tárgyi eszközök, amelyekkel a gazdálkodó rendelkezik a tevékenységek során történő felhasználás vagy a hosszú ideig használt adminisztratív és társadalmi funkciók végrehajtása céljából, és értékük fokozatos átruházása a termékekre; a

termelési folyamat során felhasznált anyagértékek (termelési tulajdon), azaz a fizikai tőke.” [4]

A tárgyi eszközök jelentőségét a termelési folyamatban nem lehet alábecsülni. Számuk évről évre nő, amint azt az ukrán állami statisztikai bizottság adatai is bizonyítják [5]. Ennek megfelelően 2000-hez képest 2008-ban az ipar tárgyi eszközeinek költsége több mint háromszorosára nőtt (2000-ben 285 328 millió UAH, 2008-ban 823 796 millió UAH). Egy átlagos vállalkozás befektetett eszközeinek mintegy 70-75%-a tárgyi eszköz [6].

1.1ábra. A tárgyi eszközök funkciója

Forrás: Saját szerkesztés

A tárgyi eszközök felhasználhatók termelésre, áruszállításra, szolgáltatásnyújtásra, munkák végzésére, vállalkozás vezetésére, egyéb gazdasági tevékenységek végzésére, valamint társadalmi és kulturális funkciók ellátására.

Általánosan kijelenthető, hogy a vállalkozás működésének alapvető építőköve és elengedhetetlen része a mindennapi életének [7].

1.2. A tárgyi eszközök csoportosítása.

A befektetett eszközök jelenlegi szabványos besorolása szerint csoportosítják funkcionális rendeltetésük, ágazati hovatartozásuk, anyagi-természeti összetételük alapján.

A funkcionális céltól függően az állóeszközök termelő és nem termelő eszközökre oszthatók.

A termelési tárgyi eszközök olyan eszközök, amelyek közvetlenül részt vesznek a termelési folyamatban, vagy hozzájárulnak annak megvalósításához. Ide tartoznak az épületek, építmények, erőgépek és berendezések, erőátviteli berendezések, járművek, munkaállatok, élő ültetvények, egyéb, az anyagtermelés területén működő állóeszközök.

A nem termelő tárgyi eszközök olyan eszközök, amelyek közvetlenül vagy közvetve nem vesznek részt a termelési folyamatban, és a lakás- és kommunális szolgáltatások, az egészségügy, az oktatás és a kultúra szükségleteit szolgálják. Ide tartoznak a nem termelési szférában használt szerkezetek, épületek, gépek, berendezések, eszközök és egyéb eszközök.

Iparág szerint az állóeszközöket iparra, építőiparra, mezőgazdaságra, közlekedésre, hírközlésre oszthatjuk.

A természetes anyagok összetétele szerint a főbb termelőeszközöket épületekre, építményekre, erőátviteli eszközökre, gépekre és berendezésekre, járművekre, szerszámokra és tartozékokra, termelő- és háztartási berendezésekre, dolgozó és termelő állatállományra, élő ültetvényekre osztják; földjavítási beruházások, egyéb befektetett eszközök.

A tárgyi eszközöket Ukrajna számlarendje a következők éppen csoportosíthatjuk (1.2 táblázat).

1.1 táblázat

A tárgyi eszközök osztályozása az ukrán számlarend alapján

10. Tárgyi eszközök	Kód	Megnevezés
	100	Ingatlanbefektetések
	101	Földterületek
	102	Tőkekiadások területek javítására
	103	Épületek és struktúrák
	104	Gépezetek és felszerelések
	105	Járművek
	106	Eszközök, műszerek és berendezések
	107	Állatok
	108	Többéves ültetvények
	109	Más tárgyi eszközök

Forrás: [8]

100- „Ingatlanbefektetések”: olyan épületek, építmények pénzügyi lízingje vagy bérbeadása, amelyek a bérleti díjak megszerzése és / vagy a saját tőke növelése céljából birtokolt földterületen található, és nem az áruk előállítása és értékesítése, a szolgáltatások nyújtása, az adminisztratív cél vagy a rendes tevékenységek során történő értékesítés céljából.

101- „Földterületek”: ez az alszámla a földterületek elszámolására szolgál, ami nem más, mint a Föld felszínének egy része, meghatározott határokkal, egy bizonyos helyen, a vele kapcsolatban meghatározott jogokkal. [9]

102- „Tőkekiadások területek javítására”: a földfejlesztésbe történő tőkebefektetések elszámolására szolgáló alszámla. A földjavítást rekultivációnak, leeresztésnek, öntözésnek és egyéb munkáknak tekintik.

103- „Épületek és struktúrák”: a házak, szerkezetek, szerkezeti elemeik és továbbító eszközeik, valamint a lakóépületek elérhetőségének és mozgásának rögzítésére tervezték.

104- „Gépezetek és felszerelések”: ezek a munka elvégzéséhez szolgáló mechanizmust vagy mechanizmuskészletet jelentik;

105- „Járművek”: ezek az emberek és a rakomány szállításához, valamint a fő csővezetékhez kapcsolódó eszközök;

106- „Eszközök, műszerek és berendezések”: A szerszámok, eszközök és leltár nyilvántartására tervezték.

107- „Állatok”: a mezőgazdasági tevékenységekkel nem összefüggő hosszú távú biológiai eszközökről való nyilvántartásra használják.

108- „Többéves ültetvények”: célja a mezőgazdasági tevékenységekhez nem kapcsolódó hosszú távú biológiai eszközökből és a mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódó gyümölcstermő növényekből álló évelő ültetvények nyilvántartásának vezetése.

109- „Egyéb tárgyi eszközök”: az előző alszámlákban nem kimutatható tárgyi eszközök vezetésére szolgál. [10]

Amint láthatjuk, a könyvvitel és az adószámvitel tárgyi eszközökre való tekintettel alapvetően megegyezik, csupán 3 különbséget fedezhetünk fel: a 100. „Ingatlanbefektetések” alszámlához nincsen alárendelve az adószámvitelben megfelelő típus, ugyanis az adószámvitelben az ingatlanbefektetéseket nem különítik el, hanem általános szabályok szerint számolják el. A 102. „Tőkekiadások területék javítására” alszámla alapvetően megegyezik az adószámvitelnél hozzárendelt altípussal, csupán megnevezésében tér el. A 103. „Épületek és struktúrák” alszámlát az adószámvitelben kibővítették az „átviteli eszközökkel”, egyéb különbséget nem mondható el.

A könyvelésben használt számlarend és az adószámvitel közötti különbségekre a következő (1.3 táblázat) hívja fel a figyelmet.

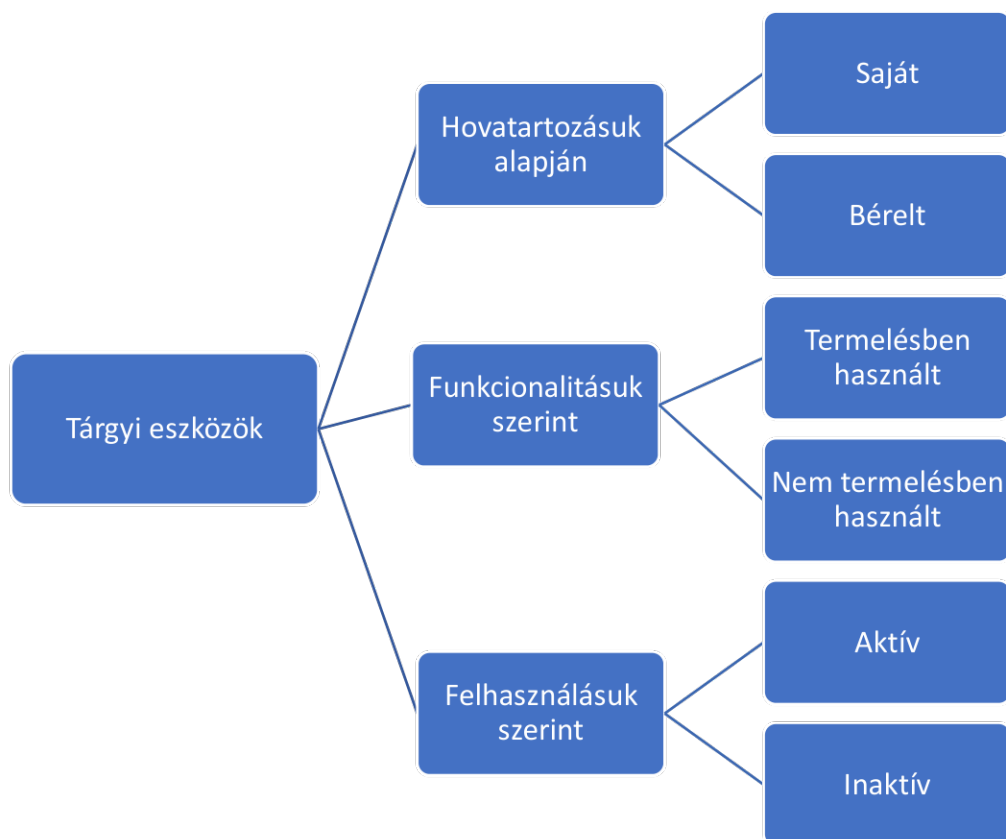
1.2 táblázat

A számvitelvitel és az adószámvitel összehasonlítása

Számvitel	Adószámvitel
100. Ingatlanbefektetések	-
101. Földterületek	1. Földterületek
102. Tőkekiadások területek javítására	2. Építéshez nem kapcsolódó földjavítási beruházások
103. Épületek és struktúrák	3. Épületek
	3. Struktúrák
	3. Átviteli eszközök
104. Gépezetek és felszerelések	4. Gépezetek és felszerelések
105. Járművek	5. Járművek
106. Eszközök, műszerek és berendezések	6. Eszközök, műszerek és berendezések
107. Állatok	7. Állatok
108. Többéves ültetvények	8. Többéves ültetvények
109. Egyéb tárgyi eszközök	9. Egyéb tárgyi eszközök

Forrás: Saját szerkesztés

Azonban nem csak a számlarend segítségével tudjuk csoportosítani a tárgyi eszközöket, lásd (1.1 ábra).

1.2 ábra. A tárgyi eszközök csoportosítása.

Forrás: Saját szerkesztés a [11] alapján

Mint láthatjuk a modern ukrajnai körülmények között a tárgyi eszközöknek számos jelenlegi besorolása létezik, amelyek viszont egyrészt pozitívumot jelentenek, mert lehetővé teszik az tárgyi eszközök felosztását és csoportosítását különböző összetevőkre és elemekre, ami pedig lehetővé teszi számukra, hogy meghatározzuk a lényegét. Másrészt az eltérő besorolási jellemzők bizonyos eltéréseket eredményeznek az adózási és számviteli jelentésekben, ami hátráltatja az integrált számviteli rendszer megvalósítását Ukrajnában.

A hasznos élettartam minimális éveinek száma alapján a következő tárgyi eszközöket különböztethetünk meg Ukrajna Adókodekének segítségével.

1.3. A tárgyi eszközök számvitelének normatív és jogi szabályozása

Mint fentebb olvashatjuk, a tárgyi eszközöket sok féle képpen meg lehet közelíteni, azonban Ukrajnában a számvitel a hatályos jogszabályok alapján vezetődik, ami a tárgyi eszközökre vonatkozóan az NP(SZ)BO 7 «Tárgyi eszközök». Ezen szabvány alapján, a tárgyi eszközök: „A gazdálkodó birtokában lévő eszközök, amelyek előállításának vagy termékértékesítésének, szolgáltatásnyújtásnak, más személyeknek történő bérbeadásnak vagy adminisztratív és társadalmi-kulturális funkciók megvalósításának céljára szolgálnak, amelyek várható hasznos élettartama (működése) több mint egy év (vagy működési ciklus, ha több mint egy év).” [14]

Ezen kívül az NP(SZ)BO 7 standard 6. bekezdése meghatározza, hogy az ingatlanok, gépek és berendezések egy tételét eszközként kell megjeleníteni, ha valószínű, hogy az adott tételhez kapcsolódó jövőbeni gazdasági hasznok befolyanak a gazdálkodó egységhez, és a bekerülési értéke megbízhatóan mérhető.

Továbbá érdemes megemlíteni egy másik feltételt az tárgyi eszközök elszámolásban való elismeréshez, nevezetesen az ellenőrzést. Az NP(SZ)BO 1 „A pénzügyi beszámolás általános követelményei” 3. bekezdése szerint az eszközök olyan erőforrások, amelyeket a vállalat a múltbeli események eredményeként kapott, és amelyek felhasználása várhatóan gazdasági előnyökhöz vezet a jövőben.

Így a gazdálkodó csak akkor ellenőrizhet egy eszközt, ha rendelkezik a használatából származó jövőbeni gazdasági hasznokra való jogosultsággal, és képes korlátozni más gazdálkodó egységek hozzáférését az ilyen gazdasági hasznokhoz. Az ellenőrzést általában a tulajdonjogok jelenléte kíséri.

Ezért ezekből a normákból a következő kritériumokkal rendelkezünk a tárgyi eszközök elismerésére:

- 1) ellenőrizhetőség;
- 2) kézzelfoghatóság;

3) hasznos élettartam egy évnél vagy üzemi ciklusnál, ha az egy évnél hosszabb;

4) az ilyen eszköz használatából származó jövőbeni gazdasági előnyök megszerzése;

5) a megbízható értékelés lehetősége;

6) cél - felhasználás az áruk előállítási vagy szállítási folyamatában, szolgáltatásnyújtásban, másoknak történő lízingben vagy adminisztratív és társadalmi-kulturális célokra. [15]

A tárgyi eszközök Ukrajna Adó kódexének is a részét képezi, ahol a következő képpen kerül megfogalmazásra: „Tárgyi eszközök, ideértve az általában felhasznált ásványi készleteket (kivéve a föld értéket, a befejezetlen beruházásokat, a közutakat, a könyvtári és levéltári alapokat, a 20 000 hrivnyát meg nem haladó tárgyi eszközöket, a nem termelő tárgyi eszközöket és az immateriális javakat) az adóalany által az adóalany gazdasági tevékenységében történő felhasználásra kijelölt eszközök, amelyek értéke meghaladja a 20 000 UAH-t, és fizikai vagy erkölcsi elhasználódás következtében fokozatosan csökken, és amelynek várható hasznos élettartama (működése) az üzembe helyezéstől számítva több mint egy év (vagy működési ciklus, ha az egy évnél hosszabb)”; [16]

A tárgyi eszközöket nemzetközi szabványok is szabályozzák, mégpedig az „International Accounting Standard 16 Property, Plant and Equipment” vagy röviden az IAS 16, ami az IFRS (International Financial Reporting Standards) szabványok részét képezi. Az ingatlanok, gépek és berendezések (általánosabb nevén tárgyi eszközök) elszámolására vonatkozik, beleértve a bekerülést, azok könyv szerinti értékének meghatározását, valamint a velük kapcsolatban elszámolandó értékcsökkenési leírásokat és értékvesztés miatti veszteségeket.

Az IAS 16 előírja, hogy az ingatlanok, gépek és berendezések egy tételét tárgyi eszközként kell megjeleníteni, ha valószínűsíthető, hogy az eszközzel

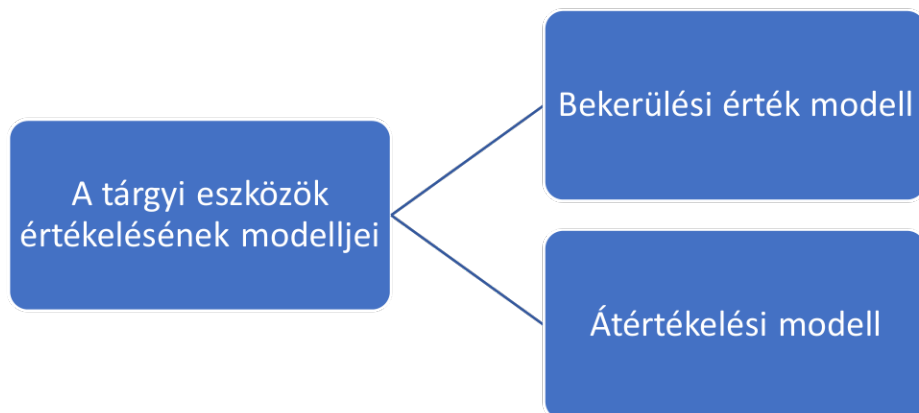
kapcsolatos jövőbeni gazdasági hasznok befolyának a gazdálkodó egységhez, és az eszköz bekerülési értéke megbízhatóan mérhető. [17] Jövőbeli gazdasági hasznok akkor jelentkezők, amikor az eszköz tulajdonjogával járó kockázatok és hasznok átszállnak a gazdálkodó egységre.

A standard tárgyalja az ingatlanok, gépek és berendezések azon részeinek számviteli kezelését is, amelyek rendszeres időközönként cserét igényelhetnek, valamint az ellenőrzési költségek aktiválását.

Az IAS 16.6 bekezdése az ingatlanokra, gépekre és berendezésekre (PPE) vonatkozik. Maga a szabvány a PPE-ket úgy határozza meg, mint „tárgyi eszközök, amelyeket áruk vagy szolgáltatások előállítása vagy nyújtása, mások számára történő bérbeadás vagy adminisztratív célokra használnak, és várhatóan egynél több [elszámolási] időszakon keresztül fognak használni”.

A tárgyi eszközök tételeit bekerülési értéken kell értékelni, amely magában foglalja az eredeti vételárát, az eszköz rendeltetésszerű használatához szükséges helyre és állapotba hozásához szükséges költségeket (pl. helyszínelőkészítés, szállítás és kezelés, telepítés, építésszek és mérnökök kapcsolódó szakmai díjai), valamint az eszköz szétszerelésének és elszállításának, valamint a helyszín helyreállításának becsült költségét.[18]

Az IAS 16 két számviteli modellt engedélyez a tárgyi eszköz értékelésére a megjelenítést követő időszakokban, nevezetesen a bekerülési érték és az átértékelési modellt.

1.3 ábra A tárgyi eszközök értékelésének modelljei az IAS 16 alapján

Forrás: Saját szerkesztés

A bekerülési érték modell szerint az eszköz könyv szerinti értékét a halmozott értékcsökkenéssel és az esetleges értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken kell értékelni (hasonlóan a készlet alacsonyabb értéke vagy piaci ár prudens elvéhez). Az alacsonyabb költség vagy piaci szabály szerint a vállalkozásnak a készletek bekerülési értékét az alacsonyabb költségen kell nyilvántartania – az eredeti költségen vagy a jelenlegi piaci áron. Ez a helyzet jellemzően akkor áll elő, ha a készletek leromlottak, elavultak, vagy a piaci árak csökkentek. A bekerülési érték modell szerint az értékvesztést mindig ráfordításként kell elszámolni (terhelni).

Az átértékelési modell szerint az eszközt átértékelt értéken tartják nyilván, amely az átértékelés időpontjában érvényes valós értéke, csökkentve a későbbi értékcsökkenéssel és értékvesztéssel, feltéve, hogy a valós érték megbízhatóan meghatározható.

Ha az átértékelés értéknövekedést eredményez, akkor azt a saját tőkében kell jóváírni (az egyéb átfogó bevételen keresztül), kivéve, ha az ugyanazon eszköz korábban ráfordításként elszámolt átértékelési csökkenése visszaírását jelenti, amely esetben azt jövedelmként kell elszámolni.

Az eszközt az IAS 36 Eszközök értékvesztése standard szerint akkor is értékvesztésre kell ítélni, ha megtérülő értéke a könyv szerinti értéke alá esik. A megtérülő érték az eszköz értékesítési költségekkel csökkentett valós értéke és használati értéke (a gazdálkodó egység által az eszközből várható jövőbeni cash flow-k becslése) közül a magasabbik közül választhat. Az átértékelési modell szerinti értékvesztési költséget a korábbi átértékelési többlet mértékéig az átértékelési csökkenésként (az egyéb átfogó jövedelem csökkenéseként) kell kezelni. Minden olyan veszteség, amely az eszközt a múltbeli értékcsökkenési érték alá csökkenti, az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

2. A TÁRGYI ESZKÖZÖK SZÁMVITELE

2.1 A [redacted] tevékenységének szervezeti és gazdasági jellemzői

A szakdolgozat aktualitásának előtérbe helyezése érdekében a munkát egy létező vállalat, a [redacted] adatain keresztül mutatom be. A vállalkozás elsősorban az áruk szállításával és rakodásával foglalkozik belföldön valamint külföldön. A megrendelők érkehetnek külföldről és belföldről egyaránt, a szolgáltatást pedig nyújtja a vállalat tengeri, folyami, légi vasúti és közúti formában is. A cégnek 2 könyvelője és egy főkönyvelője van.

A vállalatot 2000.12.18-án alapították, 5 296 340 hrivny jegyzett tőkével. A vállalat optimális működése érdekében az alapítók különböző célú know-how-okat nyújtottak a vállalkozás számára. Ilyen például: "Az európai és ukrainai közlekedés várható fejlődése alapján végzett kutatás a vállalkozás kilátásairól a szállítmányozás területén a belföldi és export-import áruszállítás jelenlegi és jövőbeni volumenének felmérése alapján" vagy a "Szállítmányozási szolgáltatásnyújtás technológiai folyamatainak megszervezését javító program a külkereskedelmi áruszállítási szerződés sajátosságai alapján" know-howja. Ezen információk segítségével hatékonyabban volt képes működni a [redacted] vállalat a 2000-es évek elején Ukrajnája szempontjából még nem túlzottan ismert export-import terepen.

Látható a 2.1-es ábrán, hogy azonban így is a pénzeszközök teszik ki a vállalat jegyzett tőkéjének 94%-át.

2.1ábra. A vállalkozás jegyzett tőkéjének típusok szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés, Melléklet A alapján

A vállalkozásnak a következő KVED-ekre van engedélye:

Legfőbb:

- 52.29 Egyéb szállítási szolgáltatások

Ez az osztály a következőket foglalja magában:

- ✓ - Szállítmányozás;
- ✓ - Vasúti, közúti, vízi vagy légi szállítás szervezése;
- ✓ - csoportos vagy egyéni áruszállítás szervezése (beleértve az áruk begyűjtését és szállítását, valamint a szállítmányok szervezését);
- ✓ - fuvarokmányok és fuvarlevelek kiállítása és átvétele;
- ✓ - vámügynöki tevékenység;
- ✓ - hajóközvetítői tevékenység és a légi áru fuvarozáshoz szükséges helyek bérbeadásával foglalkozó ügynökök tevékenysége;
- ✓ - közvetítés hajó- vagy repülőgép rakterének bérelésében;

- ✓ - be- és kirakodási műveletek, például ideiglenes csomagolás a rakomány szállítás alatti megőrzése érdekében, átcsomagolás, a rakomány szelektív ellenőrzése és mérlegelése stb.

Egyéb:

- 46.90 Nem szakosodott nagykereskedelem
- 47.19 Egyéb kiskereskedelem nem szakosodott üzletekben
- 49.41 Közúti áruszállítás
- 52.10 Raktározás, tárolás
- 52.24 Áruszállítás, áru fuvarozás

A vállalkozás számviteli politikájának megvizsgálása után a tárgyi eszközökre a következő főbb iránymutatások és eljárások vonatkoznak:

- ☐ A tárgyi eszközök javításának tényleges költségeit bele kell foglalni a termelési költségekbe.
- ☐ A tárgyi eszközök értékcsökkenését lineáris módszerrel kell számítani;
- ☐ A befektetett eszközök átértékelését akkor kell elvégezni, ha azok maradványértéke jelentősen (több mint 10 százalékkal) eltér a mérlegfordulónapi valós értéktől;

A cég struktúrális felépítését leginkább a hierarchikus modell írja le. Egy főigazgató neki közvetlenül felel 2 ügyvezető igazgató, akik pedig az átlános műveletekért felelősek. Megfigyelhető, hogy a középpontban a közúti szállítmányozás áll 15 személlyel. Ezen kívül a [] vállalat működésének a részét képezi a vasúti szállítmányozás 2 fővel. A személyzetet segíti egy ügyvéd valamint egy adminisztratív aszisztens. Továbbá, a könyvelő osztály 2 főből áll, őket pedig a főkönyvelő vezeti, aki pedig szintén a főigazgatónak felel.

2.2 A vállalat tárgyi eszközei beszerzésének, értékesítésének és selejtezésének számvitele

A tárgyi eszközök minden vállalkozás működésének alapját képezi, legyen szó informatikai infrastruktúráról, élőlenyekről, földterületekről vagy ahogy a gyakorlatom helyszínén volt: járművekről. Tudható, hogy ezen eszközöket számos forrásból beszerezheti egy társaság, a következőkben ezen módszereket szeretném bemutatni.

2.1 táblázat

A tárgyi eszközök bekerülési értékének a képzése

A tárgyi eszközökhöz történő bekerülés módja	A bekerülési költségek értéke
A vállalkozás által készpénzért vásárolt tárgyi eszköz	Beszerzési költség
A vállalkozás által bankhitelből vásárolt tárgyi eszköz	A beszerzés költségei, a bankhitelek kamatköltségeinek figyelembe vétele nélkül
Ingyen kapott befektetett eszközök.	Bekerülési értéke a megkapás időpontjában
Hozzájárulás a vállalkozás jegyzett tőkéjéhez.	Az alapítók (részvényesek) által megállapított valós érték.
A vállalkozás által saját erőforrásai felhasználásával létrehozott tárgyi eszköz	Az eszköz létrehozásához kapcsolódó közvetlen és általános költségek összege
A vállalkozás által elkészített termékek, áruk, készletekből készített tárgyi eszköz	A П(С)БО 9. "Запаси" és 16. "Витрати" szerint meghatározott eszköz bekerülési értéke
A gazdálkodó által egy hasonló tételre történő csere eredményeként kapott álló eszköz	Az átadott eszköz maradványértéke. Ha az átadott tétel maradványértéke meghaladja annak valós értékét, a tárgyi eszköz eredeti bekerülési értéke az átadott tétel valós értéke lesz, és a különbözetet a beszámolási időszak ráfordításai között kell szerepeltetni.
A vállalkozás által az ingatlanok, gépek és berendezések eltérő tételre vagy más eszközre történő csere eredményeképpen kapott befektetett eszköz.	Az átadott tárgy valós értékét növelik a cserébe átadott (kapott) pénzeszköz vagy értékpapírok megfelelő összegével

Forrás: Saját szerkesztés [19] alapján

A fent látható táblázat alapján látható, hogy a tárgyi eszközök számtalan módon kerülhetnek a vállalkozás tulajdonába. Teljesen egyértelmű, hogy minden mód más számviteli eljárást követel meg, az alábbi táblázatokban láthatóak lesznek a leggyakoribb bekerülési módok könyvelései. A könyvelések lebonyolásához a fent említett okok miatt, a vállalkozás és szervezetek számára készített számlatükör használható. A 2.2 táblázatban egy saját erőforrásokból elkészített tárgyi eszköz számviteli kontírozása.

2.2 táblázat

A beszállítóktól vásárolt készletekből készült tárgyi eszköz kontírozása a [] vállalatnál

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	A beszállítók leszállítsák a termelési készleteket	20	631
2	Az ÁFA felszámolása	641	631
3	A beszállítók kifizetése	631	301, 311
4	A termelési készletek felhasználása tárgyi eszközök elkészítéséhez	152	20
5	A fizetés felszámolása azon alkalmazottak számára, akik résztvesznek a tárgyi eszközök létrehozásában	152	661
6	Az egységes szociális járulék felszámolása	152	651
7	A tárgyi eszközt a vállalkozás elkezdte használni	10	152

Forrás: Saját szerkesztés

Ha a vállalkozás ingyen kap tárgyi eszközt, akkor a következő kontírozásokkal kell eljárnia. Ezt a kontírozást egy létező vállalkozáson, a [] adatain mutatom be (2.3 táblázat). Látható, hogy az ingyen kapott eszközt a 424-es számla segítségével számoljuk fel, természetesen a 10 számla debitálásával.

2.3 táblázat

**Az ingyen kapott tárgyi eszköz kontírozása a
vállalatnál**

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	Ingyen kapott a vállalkozás tárgyi eszközt	10 (15)	424
2	Az eszköz szállításával kapcsolatos költségek	15	631(685)
3	Elkezdte a vállalkozás használni az eszközt	10,11	15
4	Az amortizáció felszámolása	23,91,92,93,94	13
5	Az értékcsökkenéssel arányos összegben elszámolt térítésmentesen kapott tárgyi eszközt	424	745

Forrás: Saját szerkesztés

Az 2.1 ábrán látható, hogy vállalat jegyzett tőkéjéhez pénzeszközökkel járultak hozzá több, mint 94%-al. Ezen kívül 3,36%-nyi know-how-al és 2,48% értékű üzleti tervvel. Látható tehát, hogy nem tartalmazott tárgyi eszközöket, más szóval apportot, viszont az alapítóknak lehetőségükben állt ezt megtenni. A következő 2.4-es táblázatban az effajta bekerülésű eszközökről szóló kontírozást láthatjuk.

2.4 táblázat

A vállalkozás tárgyi eszköze jegyzett tőkéhez való hozzájárulása

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	A jegyzett tőkéhez való hozzájárulás beregisztrálása	46	40
2	Megkapta a vállalkozás a jegyzett tőkéhez való hozzájárulást	15	46
3	Elkezdték használni a tárgyi eszközt	10,11	15

Forrás: Saját szerkesztés

Lehetőségében áll a vállalatnak cserélni a már meglévő tárgyi eszközét egy hasonlóért, így egy új eszköz jelen meg a vállalkozás életében.

Láthatjuk, hogy ehhez az eljáráshoz a 377-es számlát szükséges használni.

2.5 táblázat

A tárgyi eszközének cseréje egy hasonló tárgyért

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	Az ingatlanok, gépek és berendezések egy tételét átruházzák és maradványértékét leírják (nem haladva meg a valós értéket).	377	10,11
2	Az értékcsökkenés felszámolása	13	10,11
3	Az ÁFA-kötelezettségek kimutatása a szerződés alapján	377	641
4	Megnövekedett áfakötelezettség kimutatása- ha az Adókodekx 188.1. pontja szerinti minimális alap meghaladja a szerződését	949	641
5	A tárgyi eszköz nettó könyv szerinti értékének a valós értéket meghaladó része költségként kerül elszámolásra.	977	10,11
6	Az átvett ingatlanok, gépek és berendezések eszközei az átadott tétel valós értékén kerülnek kimutatásra.	15	631
7	Az ÁFA követelések kimutatása	641	631
8	A kötelezettségek kimutatása	631	377
9	A tárgyi eszközt elkezdi a vállalkozás használni	10,11	15

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti események arról szóltak, hogy hogyan tud egy tárgyi eszköz a vállalkozás tulajdonába kerülni. A teljesség igénye nélkül beszélhetünk vásárlásról, létrehozásról, cseréről hasonló vagy különböző tárgyért vagy akár a jegyzett tőkéhez való hozzájárulásról is. Ez a tárgyi eszközök életének elengedhetetlen, első lépése, azonban ezen túl is fontos események történhetnek vele az előre meghatározott élettartama során. Lehet szó például átértékelésről, lásd 2.6 táblázat. Emlékeztetőleg,

akkor kell átértékelést végeznie a tárgyi eszközein vállalkozásnak, ha a maradványértéke legalább 10%-al eltér a a valós, piaci ártól, természetesen, ha legalább 10%-al kevesebb akkor leértékelést, ha pedig több, akkor felértékelést kell végrehajtania a könyvelőnek.

Láthatjuk, hogy a leértékeléshez a 975-ös számlát kell használni, míg felértékeléshez a 411-est.

2.6 táblázat

A tárgyi eszközök átértékelésének a kontírozásai

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	A tárgyi eszköz leértékelésének a kimutatása	975	10
2		13	10
4	A tárgyi eszköz felértékelésének a kimutatása	10	411
5		411	131

Forrás: Saját szerkesztés

Minden vállalkozásnak természetesen jogában eladni a tárgyi eszközeit, ha úgy tartja jónak, amihez a 2.7 táblázatban lévő kontírozásokat kell alkalmaznia.

2.7 táblázat

A a [] , vállalat tárgyi eszközének értékesítésének kontírozásai

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	A tárgyi eszköz értékesítésre való átadása	286	10
2	A tárgyi eszköz eladásából származó bevétel elszámolása	361	712
3	Az ÁFA-kötelezettségek kimutatása	712	641
4	Az értékesített tárgyi eszközökből származó eredmény kimutatása	791	712
5	A tárgyi eszközök értékesítési önköltség kimutatása	943	286

6	A vevők kifizették a tárgyi eszközt a bankszámlára	311	361
7	A pénzügyi eredmény kimutatása	791	943
8		44	791

Forrás: Saját szerkesztés

Azonban a tárgyi eszközök nem csak értékesítés útján hagyhatják el a vállalatot, hanem selejtezés vagy felszámolás révén is.

A tárgyi eszközök felszámolásának indítatásának (más néven leírásának) 2 fajtája van:

- saját akaratából - a berendezés használatra alkalmatlansága, értékesítési lehetetlensége, javításának vagy javításának, korszerűsítésének célszerűtlensége stb. miatt;
- kényszerű – vis major körülmények miatt. Ide tartoznak a vis major körülményei (természeti katasztrófa, tűz), valamint a lopás, vagyon megsemmisülése stb.

Az ehhez tartozó kontírozásokat a 2.8 táblázatban látható.

2.8 táblázat

A. vállalatnál tárgyi eszközökének likvidálásnak kontírozásai

Nº g/e	A gazdasági események tartalma	Debit	Kredit
1	A tárgyi eszköz maradványértékének leírása	976	10
2	A felgyülemlett amortizáció leírása	131	10

Forrás: Saját szerkesztés

2.3 A tárgyi eszközök különböző számviteli bizonylatokban

A termelés irányítása szempontjából nagy jelentőséggel bír a vállalkozás üzleti folyamataival kapcsolatos időszerű, teljes körű és megbízható információk

megszerzése. Az ilyen információk fő forrása az üzleti tranzakciók, gazdasági események dokumentációja. Az elsődleges számvitel ésszerű és helyes megszervezésű, amelynek biztosítania kell az összes gazdasági tény teljes körű nyilvántartását és garantálnia kell a tükrözött adatok megbízhatóságának jogi bizonyítását, a vállalkozás hatékony gazdálkodásának fő feltételét.

A tárgyi eszközök könyvelésének legelső és legfontosabb pontja a velük kapcsolatos tranzakciók dokumentálása. Az elsődleges dokumentumoknak elegendő információt kell tartalmazniuk a tárgy leírására, és a számviteli bejegyzések alapját kell képezniük. Ugyanakkor a dokumentumoknak jogalapként kell szolgálniuk a tárgyak létezésének bizonyításához és a velük való különböző típusú ügyletek végrehajtásához.

Az átvétel, belső áthelyezés, leírás, felszámolás, realizálás és egyéb műveletek a tárgyi eszközökkel a megfelelő elsődleges dokumentumokkal történnek, amelyek listáját Ukrajna Statisztikai Minisztériumának 1995.12.29-i 352. számú "Az elsődleges számvitel szabványos formanyomtatványainak jóváhagyásáról" szóló rendeletben írtak elő. [20]

A befektetett eszközök könyvelésének dokumentációjának megszervezésekor a következő előírásokat kell követni.

1) Ukrajna Statisztikai Minisztériumának 1995.12.09-i 352. számú rendelete "Az elsődleges számvitel standard formanyomtatványainak jóváhagyásáról". Ez a rendelet a Statisztikai Minisztérium jóváhagyta az 1996. január 1-jén hatályba lépett, a befektetett eszközök elsődleges számviteli nyilvántartásának szabványos formanyomtatványait.

2) A szabványos dokumentumok jegyzéke [21].

A közelmúltban a Pénzügyminisztérium jóváhagyta a közszféra szervezeti számára a befektetett eszközök elszámolására szolgáló elsődleges dokumentumok új formanyomtatványait.

A Pénzügyminisztérium 2016.09.13-án kelt 818. számú rendeletéről van szó, amely 2016.11.04-én lépett hatályba. Jóváhagyja:

- a közsféra szervezetei által alkalmazott szabványos számviteli formák és a befektetett eszközök leírása;
- a közszektorbeli szervezetek tárgyi eszközeinek elszámolására és leírására vonatkozó egységes formanyomtatványok összeállítására vonatkozó eljárás.

Fontos megjegyezni, hogy a 818. számú rendelet használata csak a közalkalmazottak számára kötelező, a versenyszférában dolgozók használhatják a régi 352. számú rendeletet, így a régi, 352. számú rendelet alapján van készítve munka. [21]

Az OZ-1 „Befektetett eszközök átvételi-átadási (belső mozgásának) okmánya” nyomtatványt a különálló tárgyak tárgyi eszközökhöz való hozzárendelésének nyilvántartására és a használatba vett tárgyi eszközök elszámolására használják; a tárgyi eszközök egyik műhelyből (részlegből, telephelyről) a másikba történő belső áthelyezésének nyilvántartására, valamint a tárgyi eszközöknek a másik vállalkozásba történő áthelyezés során a tárgyi eszközökből való kizárására. A tárgyi eszközök átvételekor (megvásárlásakor) a törvényt a vállalkozás vezetőjének megrendelésével (megrendelésével) kijelölt bizottság készíti el.

A számviteli dokumentum minden egyes tárgyra vonatkozóan egy példányban készül. Egy általános dokumentum elkészítése, amely a tárgyi eszközök több tárgyának átvételét formalizálja, csak akkor megengedett, ha a háztartási berendezések, szerszámok, berendezések stb. könyvelése során, ha ezek a tárgyak azonos típusúak, azonos értékűek és egy naptári hónapban bevételezettek. A tárgyi eszközök más vállalkozásnak történő átruházásakor a dokumentumot két példányban kell elkészíteni (az átvevő és az átruházó vállalkozás számára). A tárgyi eszközök belső mozgásának végrehajtásakor a tárgyi eszközöket átadó szervezeti

egységnél két példányban is elkészítik a tárgyi eszközöket átadó szervezeti egységnél.

Az OZ-2 „Javított, rekonstruált, korszerűsített tárgyak átvételi és átadási okmánya” nyomtatványt a tárgyi eszközök nagyobb javítása, rekonstrukciója és korszerűsítése céljából történő átvételének nyilvántartásba vételére használják. Ha a javítást, rekonstrukciót és korszerűsítést egy másik vállalkozás végzi, az okmányt két példányban kell elkészíteni (a második példányt annak a vállalkozásnak adják át, amelyik a tárgyi eszközök javítását végezte). Ha a javítást, rekonstrukciót és korszerűsítést a vállalkozás végzi, a cselekmény egy példányban készül.

Az OZ-3 „Befektetett eszközök leírásának törvénye” nyomtatványt az egyes tárgyi eszközök elidegenítésének nyilvántartására használják teljes vagy részleges felszámolás esetén. A jogi aktust a vállalkozás vezetőjének utasításával jóváhagyott bizottság két példányban készíti el. Az elidegenítési költségek, valamint az építmények lebontásából, berendezések leszereléséből stb. kapott tárgyi eszközök értéke a törvényben a "Tárgyi eszközök leírásának eredményének kiszámítása" részben szerepel.

Az OZ-4 „Gépjárművek leírásának törvénye”- A járműkivonási igazolás a járművek elhasználódása, balesetek, természeti katasztrófák stb. miatti megsemmisülése miatti elhasználódás miatti üzleti tranzakciók formalizálására szolgál.

Ezen eljárás alkalmazásában a járművek közé tartozik minden olyan közlekedési eszköz, amely személyek és áruk szállítására szolgál.

A dokumentumot a közszektorbeli szerv vezetőjének utasításával (rendeletével) kijelölt és a közszektorbeli szerv vezetője által jóváhagyott bizottság két példányban készíti el.

Az aktus első példányát a számviteli szolgálatnak adják át a számviteli nyilvántartásokba történő adatátvitel céljából, és erről feljegyzést készítenek, az aktus második példánya a ténylegesen felelős személynél marad. [22]

Az OZ-5 „Dokumentum az építőgép beszereléséről, beindításáról és szétszereléséről” az építőipari és telepítő cégek által az építőipari gépek átadásának, telepítésének és üzembe helyezésének, valamint az azt követő leszerelésnek és a gépbázisra történő átadásnak a formális lebonyolítására.

A jelentést a gépműhely és az építőipari gépeket és szerkezeteket üzemeltető építkezés képviselőjének két példányban kell elkészítenie.

Az OZ-6 „Befektetett eszközök leltári kártyája” nyomtatványt analitikus könyvelésre és a vállalkozás minden típusú befektetett eszközére vonatkozó információk összegzésére használják. A nyomtatvány tartalmazza az objektum műszaki jellemzőire vonatkozó adatokat, az értékcsökkenési díjak normáit stb. Az OZ-6 nyomtatványt hagyományosan egy példányban tartják fenn a könyvelő irodában, de van egy olyan változat, amely két példányban készíti el az elszámolásokat: az egyiket a könyvelő irodában, a másodikat pedig az O3-9 helyett a befektetett eszközök területén.

Az OZ-7 „Befektetett eszközök könyveléséhez szükséges leltári kártyák leírása” nyomtatványt a leltárjegyzékek nyilvántartására használják. Ezt a nyomtatványt egy példányban kell a könyvelő irodában a kártyák nyilvántartása céljából elkészíteni.

Az OZ-8 „Befektetett eszközök mozgását rögzítő kártya” arra szolgál, hogy a számviteli nyilvántartások kézi feldolgozása során a befektetett eszközök mozgását osztályozási csoportok szerint rögzítsék.

Ezt az adatlapot a tárgyi eszközök megfelelő csoportjainak (típusainak) leltárkönyveiből származó adatok alapján töltik ki, és egyeztetik a tárgyi eszközök szintetikus könyvelésének adataival. E kártyák összegei alapján kitöltik a befektetett

eszközök mozgásáról szóló jelentőlapokat. Egy példányban a számviteli irodában nyitják be. [23]

A tárgyi eszközök leltárjegyzékét (OZ-9-es nyomtatvány) a tárgyi eszközök tárgyankénti nyilvántartására használják a tárgyi eszközök elhelyezkedése (üzemeltetése) szerinti helyeken a tárgyi felelősök számára. A leltárjegyzéket rendszeresen (évente legalább kétszer) egyeztetik a befektetett eszközök leltárjegyzékében (OZ-6 nyomtatvány) szereplő nyilvántartásokkal.

Az OZ-14, OZ-15, OZ-16 nyomtatványokat az állóeszközök értékcsökkenésének kiszámítására használják. Sajnos ezek a formanyomtatványok kitöltése túl nehézkes, de a kézi adatfeldolgozás feltételei mellett ezek az egyetlen regiszterek az értékcsökkenés kiszámítására bármilyen könyvelési forma esetében. Csak a naplós könyvelési forma használata esetén lehet e nyomtatványok helyett táblázatot használni az értékcsökkenés kiszámításához.

Az OZ-14 „Befektetett eszközök értékcsökkenésének számítása (ipari vállalkozásoknál)” dokumentumot az ipari létesítmény által használt, a tárgyi eszközök értékcsökkenésének a számviteli hónapban történő elhatároláshoz rendelhető összegének meghatározására használják.

Az OZ-15 „Befektetett eszközök értékcsökkenésének számítása (építőipari szervezetek számára)” dokumentumot az építőipari szervezetek használják a tárgyi eszközök értékcsökkenésének összegének meghatározására a számviteli hónapban történő elhatároláshoz kapcsolódóan.

Az OZ-16 „Gépjárművek értékcsökkenésének számítása” dokumentum a gépjárművek értékcsökkenési leírásának az elszámolási hónapban történő elhatárolásához kapcsolódó összegek meghatározására szolgál.

A vállalkozáson belüli üzleti tranzakciók és a kapcsolódó változások dokumentálása során a számviteli információk az elsődleges dokumentáció, a szintetikus és analitikus számviteli nyilvántartások és a jelentés között áramlanak.

A tárgyi eszközöket a mérleg aktíva oldalán, azon belül pedig az első csoportjában „1. Befektetett eszközök” osztályon kerül kimutatásra.

A nem forgó osztályon belül a mérleg 1010-es „Tárgyi eszközök” során kerül kimutatásra. A 1010. sor bemutatja a NP(SZ)BO 7 "Befektetett eszközök" szerint befektetett eszközöknek minősülő saját tulajdonú és lízingelt eszközök, valamint a lízingelt szerves ingatlanegyüttesek értékét, valamint a vagyonkezelésbe, illetve a gazdasági vagy üzemeltetési jog alapján átvett befektetett eszközök értékét. Ez a sor tartalmazza az egyéb befektetett tárgyi eszközök értékét is.

Az 1010. sor a befektetett eszközök és egyéb tárgyi eszközök nettó könyv szerinti értékét tükrözi.

A tétel kiszámítása a következőképpen történik:

$$1010 \text{ sor} = 1011 \text{ sor} - 1012 \text{ sor}$$

Bekerülési érték a mérlegben az 1011-es soron kerül kimutatásra, amelynek az összegét a 10 és 11-es számla Dt értékei adják, vagyis a befektetett eszközök és egyéb befektetett tárgyi eszközök eredeti (átértékelt) értéke.

A mérleg 1012-es során az értékcsökkenést (amortizációt) kell kimutatni, amelynek az összegét a 131, 132. egyenleg kredit oldala adja. (nem kell figyelembe venni a befektetési célú ingatlanok értékcsökkenését, ha azok eredeti bekerülési értéken kerülnek elszámolásra).

A befektetett eszközök és egyéb befektetett tárgyi eszközök értékcsökkenésének összege a számviteli adatok szerint tükröződik, és zárójelben szerepel. [24]

2.4 A tárgyi eszközök amortizációjának elszámolása

A klasszikus közgazdasági elmélet megjegyzi, hogy az "amortizáció" kifejezés a középkori latin amortisatio szóból származik, ami szó szerint "visszafizetést" jelent. A kifejezés eredeti forrásának azonban van egy másik

értelmezése is. Kuzmenko Sz. H., Vászéljeba T. A., Jarosenko SZ. P. és más szerzők megjegyzik, hogy van egy olyan eshetőség is, hogy az "amortizáció" kifejezést latinból "halhatatlanságnak" fordítják ("mort" latinul halál, "a" pedig valaminek az ellentmondását jelenti). A szerzők rámutatnak, hogy a tárgyi eszközökkel kapcsolatban a halhatatlanság abban az értelemben értelmezhető, hogy értékük az értékcsökkenés folyamatában nem tűnik el, hanem átkerül a segítségükkel előállított termelésbe, vagyis mind az érték helyének, mind formájának változása bekövetkezik.[25] Az "értékcsökkenés" kifejezés elsődleges forrásának ilyen értelmezése nem célszerű, mivel maga a "halhatatlanság" kifejezés nem helyes, hogy élettelen tárgyakra, így a vállalkozás tőkéjére vagy befektetett eszközeire is alkalmazható, és az értékcsökkenés során a befektetett eszközök költségének hely- és formaváltozásának szempontja eléggé vitatható.

Így az "értékcsökkenés" kifejezés két különböző értelmezése azonosítva van - halhatatlanság biztosítása, és fordítva, egy tárgy értékének visszafizetése, tehát csökkentése. A két, koncepcionálisan eltérő megközelítés létezése az oka annak a tudományos vitának, amely az értékcsökkenés természetének és szerepének értelmezéséről folyik a vállalkozás működésének közgazdasági koncepciójában.

Azonban nincs szükség az amortizáció értelmezéséhez ilyen filológiai magasságokba emelkedni, mivel a Ukrajna Nemzeti Standtartjai kielégítő meghatározást nyújt erre a kérdésre. Az értékcsökkenés fogalma megjegyzi, hogy az értékcsökkenés a vállalkozás befektetett eszközeinek értékcsökkenését méri. Ez az értékcsökkenés jelentése az NP(SZ)BO 7 «Tárgyi eszközök» szerint: "A befektetett eszközök értékcsökkenése a befektetett eszközök egy tételének értékcsökkenési leírásának összege a tárgyév kezdete óta."

A hasznos élettartamra a következő definíció is létezik: "Az tárgyi eszköz azon ideje, amely alatt várhatóan elveszti az értékét, és a vállalkozás számára elsősorban gazdasági előnyökkel jár megtartása" [26].

A hasznos élettartamra való minimális évek számát Ukrajna Adókodexe a következőképpen határozta meg:

2.9 táblázat

A tárgyi eszközök minimális hasznos élettartama az adókodex alapján

Csoportok	Minimum élettartam években
1. Csoport- Földterületek	Nincs meghatározva
2. Csoport- az építéshez nem kapcsolódó földjavítási beruházások	15
3. Csoport- Épületek Építmények	20 15
4. Csoport- Gépek és berendezések Elektromos készülékek (telefonok, számítógépek, programok)	5 2
5. Csoport- Járművek	5
6. Csoport- Berendezések, készletek, bútorok	4
7. Csoport- Állatok	6
8. Csoport- Évelő ültetvények	10
9. Csoport- Egyéb tárgyi eszközök	12
10. Csoport- Könyvtári alapok	Nincs meghatározva
11. Csoport- Kis értékű befektetett tárgyi eszközök	Nincs meghatározva
12. Csoport- Ideiglenes épületek	5
13. Csoport- Természeti erőforrások	Nincs meghatározva
14. Csoport- Leltári csomagolás	6
15. Csoport- Bérelhető tárgyak	5
16. Csoport- Hosszútávú biológiai javak	7

Forrás: [13]

Az amortizációnak az értékcsökkenésre való leszűkítése túl felületes értelmezés, bár nem szabad kizárni a kapcsolatot e kategóriák között, hiszen az amortizáció az értékcsökkenés létezésének gyökere. Ugyanakkor, mint költségkategória, az amortizáció egyszerűen a tárgyi eszköz értékcsökkenését használja az értékének szabályozójaként. Következésképpen megállapítható, hogy

az amortizáció léte elválaszthatatlanul kapcsolódik az állóeszköz értékcsökkenéséhez, ahogyan azt használják, de a fogalmak nem azonosak. Az értékcsökkenés adózási koncepciójának alapvető lényege, hogy kapcsolatot teremtsen a vállalkozásnak az állóeszközök egy bizonyos mennyiségű felhasználásával előállított termékek értékesítéséből származó jövedelme és a vállalkozások által az állami költségvetésbe fizetett nyereségadó között.

Az amortizációt talán a legpontosabban számviteli értékcsökkenésként lehet definiálni. Az amortizációt a számviteli műveletek részének tekinti, amelyek célja annak biztosítása, hogy a számviteli követelményekkel összhangban az állóeszközök értékét szisztematikusan a késztermékekre írják le, és az értékcsökkenési alapot a számviteli számlákon halmozzák fel.

Az utolsó javasolt fogalom az értékcsökkenés beruházási fogalma. Az értékcsökkenést a tőkebefektetések finanszírozási forrásának is lehet tekinteni ezen fogalom alapján. Az értékcsökkenés beruházási koncepciójának definiálása abból a tényből adódik, hogy az értékcsökkenés a pénzforgalom része (nettó jövedelem + értékcsökkenés), és az ukrán vállalkozások veszteséges működése mellett az értékcsökkenés a befektetett eszközökbe történő beruházások fő forrása.

Az értékcsökkenés lényegének és a vállalkozás gazdasági mechanizmusának működésében betöltött szerepének teljes feltárása lehetetlen az értékcsökkenés által ellátott funkciók meghatározása nélkül. A fentiek alapján a következő funkciókat lehet megfogalmazni (2.2 ábra).

2.2 ábra. Az amortizáció funkciói

Forrás: Saját szerkesztés a [27] alapján

a) Visszatérítő funkció. Az értékcsökkenés e funkciója abból ered, hogy egyik célja a munkaeszközökbe befektetett tőke megtérülése azáltal, hogy értéküket a késztermékek bekerülési értékébe helyezi át. Az értékcsökkenés funkciója a vállalalkozási tevékenység fő fogalmából - a befektetett tőke megtérüléséből és a használatából származó további haszonból - a nyereségből - ered. Az értékcsökkenés beruházási koncepciója alapján azonban meg kell jegyezni, hogy az értékcsökkenésnek az időtényezőt figyelembe véve kell megtérülést biztosítania a tőkebefektetésnek, mivel a tőke mai értéke és a tőke egy bizonyos idő elteltével számított értéke nem azonos (a pénz értékének időbeli változásának fogalma.). Más szóval, az értékcsökkenési alapnak meg kell felelnie a megtérülő tőke értékének, figyelembe véve az érték időbeli változását. Ez megakadályozza az alulértékeltséget még azokban az esetekben is, amikor a munkaeszközöket a szokásos hasznos élettartamukon túl használják (ami a legtöbb ukrajnai ipari vállalkozásra jellemző);

b) reprodukciós funkció - a munkaeszközök fizikai és erkölcsi elhasználódásának reprodukciójának biztosítása a szükséges pénzösszegnek az értékcsökkenési alapon való felhalmozásával. Ez a funkció szorosan kapcsolódik az előzőhöz, de feltételezi, hogy az értékcsökkenés az állóeszközök egyszerű és kiterjesztett reprodukciójára egyaránt alkalmas és felhasználják.

A reprodukciós funkció lényege, hogy az értékcsökkenési alap nem "befagyasztva", hanem állandó mozgásban van a munkaeszközök helyreállítása és újratermelése érdekében;

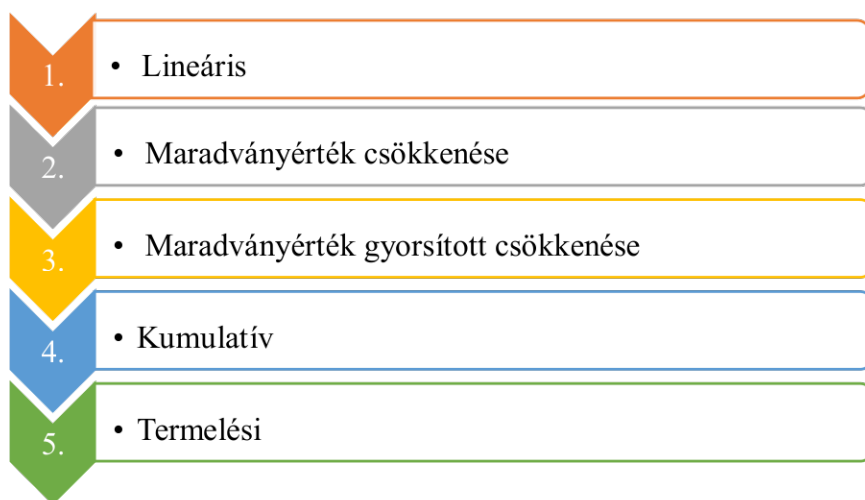
c) felhalmozási funkció - az értékcsökkenési leírások felhalmozásának biztosítása az értékcsökkenési alapon. Ez a funkció teljes mértékben kapcsolódik az előzőhöz, mivel a felhalmozott pénzeszközök a munkaeszközök bővített reprodukciójának forrása. Az értékcsökkenés felhalmozási funkciójával és az értékcsökkenési alap visszaélészerű felhasználásának lehetőségével és célszerűségével kapcsolatos kérdéssel, mivel a források felhalmozása során, amikor a működő tőke hiánya áll fenn, az értékcsökkenési alap a működő tőke pótlására szolgáló tartalék szerepét töltheti be;

d) Számviteli funkció. Ennek a funkciónak a megléte annak a ténynek köszönhető, hogy az értékcsökkenés a munkaeszközök értékének a használatukkal előállított késztermékekre történő átruházásának folyamatát tükrözi szisztematikusan a számlákon;

e) Adóügyi funkció. Az értékcsökkenés lehetőséget teremt a vállalkozás által fizetett adók szintjének szabályozására (a gyorsított és nem gyorsított értékcsökkenés alkalmazásával), az állam számára pedig lehetőséget teremt az adópolitika végrehajtására. [27]

Amortizáció vagy értékcsökkenés a befektetett eszközök rendszeres felosztása és fokozatos átruházása a segítségükből gyártott termékekre a hasznos

időtartamuk alatt. 5 féle amortizáció leírási módot különböztetünk meg (lásd 2.3 ábra).

2.3 ábra. Az amortizáció leírási módszerei

Forrás: Saját szerkesztés

1. Az lineáris módszert általában az olyan ingatlanok, gépek és berendezések esetében alkalmazzák, amelyek állapota kizárólag a hasznos élettartamuktól függ. Ide tartoznak különösen az épületek és építmények, bútorok stb.

A lineáris módszer szerint az értékcsökkenthető ingatlanok, gépek és berendezések bekerülési értékét a használat (üzemeltetés) időtartama alatt egyenlő részletekben írják le.

Az éves értékcsökkenést úgy határozzák meg, hogy az értékcsökkenthető összeget elosztják az ingatlanok, gépek és berendezések várható hasznos élettartamával:

A havi értékcsökkenést úgy határozzák meg, hogy az éves értékcsökkenési összeget elosztják 12 hónappal. vállalatnál is ezt a módszert alkalmazzák.

2. Ez a módszer az ingatlanok, gépek és berendezések egy tételének éves értékcsökkenését a tárgyév elején érvényes nettó könyv szerinti érték alapján határozza meg.

Az éves értékcsökkenési leírást úgy határozzák meg, hogy az ingatlanok, gépek és berendezések tárgyév elején érvényes nettó könyv szerinti értékét vagy az értékcsökkenés megkezdésének időpontjában érvényes bekerülési értékét megszorozzák az éves értékcsökkenési rátával.

$$A_n = 1 - (\dot{E}_l : \dot{E}_b)^{1/n}$$

A_n - Éves amortizációs norma

$\dot{E}_l$ = A tárgyi eszköz likvidációs értéke, $\dot{E}_b$ = A tárgyi eszköz bekerülési értéke,

n- Hasznos élettartam években kifejezve

A maradványérték csökkenése módszer előnye, hogy a vállalkozás első éveiben jelentős összeg halmozódik fel, amely szükséges a helyreállításhoz. Hátránya, hogy kötelező likvidálási értéket igényel.

3. A maradványérték gyorsított csökkenése módszer kiszámításakor a likviditási értéket nem veszik figyelembe, kivéve az elmúlt évet, amikor az értékcsökkenés összegét az eszköz maradvány- és felszámolási értéke közötti különbséggé határozzák meg.

Ez a módszer a maradványérték-csökkentési módszer egyik változata. Ezzel a módszerrel az értékcsökkenés éves összegét a tárgynak a számviteli év elején fennálló maradványértéke vagy az év során üzembe helyezett tárgyak esetében az értékcsökkenés megkezdésének időpontjában fennálló eredeti bekerülési érték és a tárgy hasznos élettartama alapján számított kétszeres éves értékcsökkenési leírási kulcs alapján határozzák meg.

Az értékcsökkenési leírás mértéke ebben az esetben a lineáris értékcsökkenési módszerhez hasonlóan kerül kiszámításra, vagyis a lineáris módszerrel számított értékcsökkenés kétszeresét alkalmazzák.

A havi értékcsökkenést úgy határozzák meg, hogy a teljes éves hasznos élettartamra vonatkozó értékcsökkenést elosztják 12 hónappal.

Ez az értékcsökkenési módszer nem követeli meg az ingatlanok, gépek és berendezések likvidálási értékének a meglétét. Azt a szabályt követi, hogy az utolsó év értékcsökkenését úgy kell kiszámítani, hogy az eszköz maradványértéke a hasznos élettartam végén ne legyen kisebb, mint a maradványértéke.

Előnye, hogy a tárgyi eszköz használatának első éveiben jelentős összeg halmozódik fel, amely szükséges a helyreállításához és, hogy nem szükséges hozzá likvidálási érték.

4. A kumulatív módszer szerinti értékcsökkenés éves összege az amortizálandó érték és a kumulatív együttható szorzataként kerül meghatározásra.

A kumulatív együtthatót úgy számítják ki, hogy az ingatlanok, gépek és berendezések valamely tétele hasznos élettartamának végéig hátralévő évek számát elosztják a hasznos élettartam éveinek összegével.

Az évek számának összege azon évek sorszámainak összeadásából adódik, amelyek során a tétel használatban volt.

A kumulatív módszer előnye, hogy az első években, amikor a tárgyi eszköz használatának intenzitása a legmagasabb, értékének legnagyobb részét amortizálják. Meg lehet növelni a tárgyi eszköz utolsó éveire eső javítási költségek összegét, anélkül, hogy a termelési költségek (előállítási költségek) ennek megfelelően növekednének, mivel az ezekben az években felhalmozódott értékcsökkenés összege csökken.

Meg kell jegyezni, hogy a gyorsított értékcsökkenési módszer és a kumulatív értékcsökkenési módszer a számviteli módszertan szempontjából a legfejlettebb. E módszerek alkalmazásának célszerűsége a következőkből adódik:

- az állóeszközök használatának legnagyobb intenzitása a működés első éveiben jelentkezik, amikor az eszköz fizikailag és erkölcsileg új;
- az értékcsökkentett tárgy elavulása és infláció esetén az értékcsökkentett tárgy cseréjére szolgáló pénzeszközök gyorsabban felhalmozódnak;
- az értékcsökkentett eszközök javítási költségeinek egy része növelhető a használatuk utolsó éveiben a termelési költségek megfelelő növekedése nélkül, mivel az ezekben az években elhatárolt értékcsökkenés összege csökken. [28]

5. Bizonyos típusú tárgyi eszközök esetében az értékcsökkenést a létesítményből származó termékek (munkák, szolgáltatások) teljes kibocsátása alapján számolják el, a létesítmény működésének teljes időtartama alatt, megfelelő mértékegységekben (termelési egységek, munkaórák, megtett kilométerek stb.).

Az értékcsökkenés havi összegét a termelés (munkák, szolgáltatások) tényleges havi mennyisége és az értékcsökkenés termelési rátája (normája) alapján határozzák meg.

Az értékcsökkenés termelési rátáját a fő eszközök tárgyának bekerülési értékének és a termékek (munkák, szolgáltatások) várható (várható) összegének az ilyen fő eszközök tárgyának teljes hasznos élettartamára vonatkozó arányával számítják ki. Amint már említettük, az értékcsökkenthető tárgyi eszközök bekerülési értéke az elsődleges bekerülési érték, csökkentve a maradványértékkel.

Az értékcsökkenés havi összegét úgy határozzák meg, hogy az értékcsökkenési rátát megszorozzák a tárgyhavi tényleges tevékenység (termelés) mennyiségével.

Megjegyzendő, hogy a beszámolási időszakra ráfordításként elszámolt értékcsökkenés összege és az adott tétel könyv szerinti értéke e módszer szerint az előző időszakhoz képest a megtermelt kibocsátás (munka, szolgáltatás) mennyiségével egyenes arányban változik.

Ez a módszer azon a feltételezésen alapul, hogy az egyes beszámolási időszakokban az adott tárgyi eszköz hasznosításából ténylegesen befolyt bevétel az egységek kibocsátásához kapcsolódik. Megjegyzendő azonban, hogy a legtöbb termelési eszköz csak akkor vesz részt a jövedelemtermelésben, amikor a termelésben használják, és nem egyszerűen az idő múlásával.

A teljesítményarányos értékcsökkenési módszer szintén nagyon egyszerű, racionális és szisztematikus. Ennek a módszernek az alkalmazása akkor megfelelő, ha a befektetett eszköz használatából származó gazdasági haszon a termelésben való felhasználás miatt csökken, nem pedig az idő hatása miatt.

Ez a módszer azt is biztosítja, hogy a tárgyidőszakban ráfordításként elszámolt értékcsökkenés összege összhangban legyen a kapott bevétellel, ha az adott befektetett eszköz használata időszakonként változik.

A termelési módszer előnye, hogy figyelembe vegye a tárgyi eszköz használatának intenzitását. Könnyen alkalmazható a járművek amortizációjának a futásteljesítményétől, a gépek és egyéb gyártóberendezések gyártási volumenétől függően. Előnyei ellenére azonban ezt a módszert a külföldi gyakorlatban nem alkalmazzák széles körben, mivel lehetetlen vagy nagyon nehéz meghatározni az adott befektetett eszköz felhasználásával előállított kibocsátás tényleges mennyiségét.

Hátrányai, hogy nehézségeket okoz az egyes egészségügyi létesítmények várható teljes termelésének (munkák, szolgáltatások) meghatározása.

A fentiek értelmében kijelenthető egyértelműen, hogy az amortizáció kérdése önmagában egy nagyon komplex, szerteágazó feladat, amely során lehetősége van a

könyvelőnek a vállalkozás célja teljesítésének az érdekében különböző módszerek közül kiválasztani a megfelelőt, amellyel az adott eszköz értékcsökkenését szeretné végrehajtani a hasznos élettartam lejáratáig. A figyelmesség kulcsfontosságú ezen feladat elvégzése során, mivel az átértékelés feladata az amortizáción dől el, így ha pontatlanul lett felhasználva valamelyik formula, vagy nem a megfelelő módon a tárgyi eszközök értékelése nem lesz pontos, így nem megfelelő információja a könyvelőnek valamint a vezetőségnek a tárgyi eszközökről, ami további problémákhoz vezethet.

3. A TÁRGYI ESZKÖZÖK ELEMZÉSE

3.1 A tárgyi eszközök állapotának és mozgásának elemzése

A munka ezen részében a [] tárgyi eszközeinek az elemzésével szeretnék foglalkozni. Különösen fontos ezen fejezet, mivel a múltból a megfelelő mutatók segítségével a jövőre vonhatunk le hasznos következtetéseket, aminek a fontosságát úgy gondolom, hogy nem kell ecsetelnem senki számára sem.

Tudható, hogy mivel a vállalat szállítmányozással foglalkozik, ezért a tárgyi eszközök értéke igen magas, több, mint 30 millió forint. A 10. számlaosztálynak a mozgása 2023. januárja alatt a 3.1 táblázatban látható.

3.1 táblázat

A 10. számlaosztály 2023. január hónapja során lévő változása

Használt számlák	Debet	Kredit
Kezdő szaldó	27 668 195.19 hrn	
15	4 744 099.20 hrn	
152	4 744 099.20 hrn	
1521	4 744 099.20 hrn	
Forgalom	4 744 099.20 hrn	
Záró szaldó	32 412 294.39 hrn	

Forrás: Melléklet B

A 3.2 táblázatban láthatóak a vállalkozás főbb, szállítmányozás során használt tárgyi eszközei és azok típusa.

Látható, hogy 13 különböző típusú szállítmányozó járműje van a vállalkozásnak, ebből a legtöbb vontató. A vontató egy jellegzetesen nagy teherbírású vontatómotor, amely vontatott vagy pótkocsis rakomány vontatásához biztosít hajtóerőt.

3.2 táblázat

A főbb tevékenységet segítő tárgyi eszközei a vállalatnak

Nº	Megnevezés	Típus
1		Rakomány > 3,5 tonna
2		Rakomány > 3,5 tonna
3		Vontató
4		Vontató
5		Vontató
6		Vontató
7		Vontató
8		Rakomány < 3,5 tonna
9		Rakomány < 3,5 tonna
10		Rakomány < 3,5 tonna
11		Rakomány < 3,5 tonna
12		Vontató
13		Vontató

Forrás:[29]

A Scania R 440 2013-as kibocsátású vontató járműből a vállalkozás tulajdonában 4 darab van, amelyeknek az átlagos piaci értéke megközelítőleg 1 300 000 hrn.

A DAF XF 480 FAR 2017-es kibocsátásból kettő darabot tulajdonol a vállalat, a piaci értékük felszereltségtől függően 2 millió hrivnya. Ezen járművek a legnagyobb teherbírásúak több, mint 3,5 tonnányi rakományt képesek szállítani.

A Mercedes-benz Actros 1844 2012-es kibocsátású vontatóból 3 darabja a vállalkozásnak, átlagos értékük 1 millió hrivnya. A Mercedes-benz Actros 2544 2013-as kibocsátású kamionok értéke átlagosan 2 millió hrivnya körül mozog, ebből 4 darabja van a vállalatnak és 3,5 tonnától kevesebb rakomány szállítására alkalmas.

A 3.1 táblázatban pedig látható, hogy 2023. januárja során több, mint 4,7 millió hrivnyával nőtt a tárgyi eszközök értéke, százalékban kifejezve 17%-os növekedést jelent. Az ilyen mértékű növekedés több jármű vásárlását jelenti.

A vállalkozás 2022-es mérlegéből (Melléklet C) leolvasható, hogy a vállalkozás 2021-es tárgyi eszközeinek bekerülési értéke 32 631 ezer hrivnya, míg

2022-es év végén 31 679 ezer forint, ez 3%-os csökkenést jelent a 2022-es év folyamán.

A tendencia viszont nem folytatódott az amortizáció értékének változásában is, ugyanis míg a tárgyi eszközeinek az értéke csökkent, az amortizáció értéke nőtt. Ez egyfajta paradoxon, mivel a lineáris módszer használata azt indikálja, hogy ha a tárgyi eszközök értéke magas, akkor az amortizáció értéke is viszonylagosan magas lesz. Magyarázatot adhat a likvidálási értékek megváltozása, elsősorban csökkent, így növelte az amortizáció összegét.

3.2 A tárgyi eszközök felhasználásának eredményességének elemzése

A vállalkozás tevékenysége elválaszthatatlanul összefügg a tárgyi eszközök rendelkezésre állásával és felhasználásával, amelyet a termelési folyamatnak megfelelő összetétellel és szerkezettel kell jellemezni. A vállalkozás versenyképességének biztosításához és a megkívánt haszon megszerzéséhez szükséges a tárgyi eszközök felhasználásának hatékonyságának folyamatos elemzése és az ezt a változást befolyásoló tényezők vizsgálata.

A fő termelési eszközök újratermelésének biztosítása érdekében fontos azok állapotának és használatának tanulmányozása, amely fontos tényező a vállalkozás eredményes tevékenységének növelésében.

A tárgyi eszközök állapotának és hatékonyságának mutatói három csoportba sorolhatók, amelyek jellemzik:

- 1) a vállalkozás tárgyi eszközökkel való ellátottsága;
- 2) az tárgyi eszközök állapota;
- 3) a tárgyi eszközök felhasználásának hatékonysága.

A vállalkozás tárgyi eszközellátását jellemző mutatók a következők:

- tőkeintenzitás,
- tőkemegfelelés,

- a vállalkozás tulajdonában lévő fő termelőeszközök reálértékének együtthatója.

A tőkeintenzitás a tőkehozam fordítottja. Ez a mutató lehetővé teszi a legyártott termékek hrivnyánkénti tárgyi eszköz-költségének meghatározását, és jellemzi a vállalkozás tárgyi eszközellátását. Normál körülmények között az alap hozamának növekednie kell, és az alap intenzitásának csökkennie kell.

Ha a vállalat tulajdonában lévő fő termelőeszközök reálértékének együtthatója elér egy kritikus értéket (0,2 - 0,3), akkor a vállalat valós termelési potenciálja alacsony lesz, és sürgősen forrásokat kell keresni a korrigálásra.

3.3 táblázat

A tárgyi eszközök elemzéséhez használt mutatók

Nº	Mutató	Képlet	Jellemző
1	Tőkeintenzitás	Tárgyi eszközök értéke / Előállított termékek értéke	Jellemzi a vállalkozás tárgyi eszközeinek biztonságát
2	Munkaerő tőkemegfelelése	Tárgyi eszközök értéke/ Alkalmazottak száma	Az egy alkalmazottra jutó tárgyi eszközök összegét mutatja
3	TE kopási együtthatója (E_K)	Amortizáció értéke/Tárgyi eszközök értéke	A tárgyi eszközök kopását mutatja
4	A TE alkalmassági együtthatója	$1 - E_K$	A tárgyi eszközök működésre alkalmas részét mutatja
5	A TE megújítási együtthatója	Bevezetett TE értéke/TE értéke	Megmutatja a bevezetett TE részesedését
6	Alaphozam	Előállított termékek értéke/ TE értéke	Ez jellemzi a TE felhasználásának hatékonyságát. Megjeleníti a legyártott termékek mennyiségét TE hrivnyájaként
7	A TE jövedelmezősége	Jövedelem/TE *100%	Meghatározza a TE hasznosságának a mértékét

Forrás: Saját szerkesztés [30] alapján

A vállalkozás fő termelési eszközökkel való ellátását a munkaerő tőkefelszereltségének szintje határozza meg. Ez utóbbit a fő termelőeszközök költségének a vállalkozás alkalmazottainak számához viszonyított arányaként számítják ki. A vállalat tulajdonában lévő termelési befektetett eszközök reálértékének arányát a termelő befektetett eszközök értékének (levonva az amortizációjuk összegét) a vállalat vagyonának értékéhez viszonyítva határozzuk meg.

Az elemzés elvégzéséhez törekedtem a lehető legfrisebb adatokat felhasználni, így a 2022-es mérleget (Melléklet C) valamint a nyereségadó deklarációját (Melléklet D).

A tőkeintenzitás mutató értéke a következő a 2022-es adatok alapján: $18\,341\,600 / 23\,898\,200 = 0,77$. Fontos megjegyezni, hogy mivel a vállalkozás szolgáltatásokat nyújt, így nincsenek késztermékei, így a nevezőben más értékkel, az értékesített szolgáltatások önköltségével kellett számolnom. Nincs normatív értéke a mutatónak, de érdemes összehasonlítani a mutató értékét a versenytársak értékeivel. Az alap hozamának eltérő mutatói a különböző iparágakra jellemzőek. A tőkeintenzív iparágak esetében ez a mutató alacsonyabb, a szolgáltató szektorban általában magasabb lesz. [31]

A munkaerő tőkemegfelelése mutató a következőképpen alakult: $18\,341\,600 / 27 = 679\,313,519$ hrn. Látható a mérlegből, hogy a vállalatnak átlagosan 27 alkalmazottja volt 2022-ben. Ennek a mutatónak sincsen normatív értéke, ez is iparágfüggő és alapvetően minnél nagyobb, annál jobb.

A tárgyi eszközök kopási együtthatója 2022-ben: $13\,337\,000 / 31\,678\,600 = 0,42$.

A TE alkalmassági együtthatója: $1 - 0,42 = 0,58$. A tárgyi eszközök kopási együtthatóját a tárgyi eszközök alkalmassági együtthatójával kell figyelembe venni, mivel ezeket a mutatókat gyakran használják a tárgyi eszközök állapotának

jellemzésére, meg kell jegyezni ezen mutatók konvencióját. Ennek az az oka, hogy a kopási arány és az alkalmassági arány függ a választott értékcsökkenés számítási módszerétől. Vagyis az amortizációs ráta nem tükrözi a tárgyi eszközök tényleges elhasználódását, ahogy az alkalmassági mutató sem ad pontos értékelést azok jelenlegi állapotáról.

E mutatók konvenciója ellenére bizonyos analitikai értékkel bírnak. Így általánosan elfogadott, hogy az 50%-nál nagyobb kopási tényező (és ennél fogva az 50%-nál kisebb alkalmassági tényező) nem kívánatos. Ennek a mutatónak objektívebb értékelése érhető el, ha összehasonlítjuk egy adott vállalkozás értékét ennek a mutatónak a versenytársak körében mért értékével vagy az iparági lemorzsolódási ráta átlagos értékével. Az optimális kopási szint 0,2 alatti, míg a kritikus szint 0,8 feletti. [32]

A tárgyi eszköz megújítási együtthatójának a kiszámításához a 3.1 táblázatot vettem alapul, így ennek az értéke: $4\,744\,099,20 / 18\,341\,600 = 0,26$. Ennek sincs optimális értéke, csupán az az irányelv, hogy lehetőleg haladja meg az eliminációs együtthatót.

Az alaphozam 2022-ben a következő képpen alakult: $23\,898\,200 / 18\,341\,600 = 1,3$. Itt sem beszélhetünk normaértékről, hanem ágazatonként, országonként, esetleg régióként változhat.

A tárgyi eszközök jövedelmezősége 2022-re: $-4\,491\,000 / 18\,341\,600 * 100\% = -24,5$. A vállalkozás veszteséget ért el 2022-ben megközelítőleg 4,5 millió forint értékben, így ezen mutatója negatív. Ezen mutatónak egy optimálisan működő szállítmányozó vállaltban 10% -ot kell, hogy meghaladja.

3.3. A tárgyi eszközök felhasználása hatékonyságának növelése

A munka végéhez közeledve látható, hogy milyen jelentős szerepet játszanak a tárgyi eszközök a vállalkozások életében, ennek megfelelően szükséges olyan

módon bánni velük, hogy az segítse a vállalkozást a céljainak az elérésében. A fenti mutatók rámutatták a fejlesztésük illetve pótlásuk fontosságára, amelyet sok vállalat nem vesz elég komolyan.

A befektetett eszközök felhasználási szintjének növelése érdekében olyan konkrét intézkedések kidolgozása szükséges, amelyek lehetővé teszik a tárgyi eszközök magasabb megtérülését, és ezek alkalmazott felhasználása lehetővé teszi a meglévő tartalékok felhasználását a hatékonyság növelésére.

Az tárgyi eszköz-felhasználás hatékonyságának javításának hatékony módjai közé tartozik a berendezés egységnyi működési idejére vetített termelékenység növelése, leállási idejének minél csökkentése; az arányosság és a változékonyság betartása a berendezések működésében; hatékony ellenőrzési folyamat, fejlett technológiák bevezetése, korszerű technológiai sorok, berendezések, gépek, projektgyártási kapacitások gyors fejlesztése.

A [] vállalatnál a tárgyi eszközök korszerűsítése illetve pótlása egy lehetséges és szükséges eljárás, ugyanis láthatjuk, hogy kivétel nélkül a fő tevékenységet támogató tárgyi eszközöket kivétel nélkül egy évben szerezte be, ami folytonos elértéktelenődéshez illetve hasznos élettartamuk lejártával csoportos likvidáláshoz vezet, amit egy időben kell majd pótolnia a vállalatnak. A folytonos pótlásával viszont megelőzheti ezt a problémát, és hatékonyabb járművekkel akár nagyobb bevételt is elérhet a vállalat, ami minden piaci alapon működő vállalat elsődleges célja.

A TE kopási együtthatója 0,42 megfelelőségi mutatója pedig 0,58. Ezen megoszlás jelenleg nem jelent komoly problémát, viszont a legoptimálisabb kategóriát sem érte el. Szükséges lenne ehhez vásárolnia a vállalatnak újabb tárgyi eszközöket, így csökkenteni a kopási együtthatót lehetőleg 0,2 alá a megfelelőségi együtthatót pedig ezzel arányosan 0,8 felé.

A jövedelmezőségi mutatónál komoly gondokkal szembesülhetünk, mivel az optimálisan meghatározott +10%-os helyett -24.5%-ot ért el a vállalat. Ez jelentős gondot jelent, azonban nem csak a tárgyi eszközökre nézve, hanem a vállalkozás működésének a viszonyában. Fontos lenne ezt az értéket a lehető leghamarabb növelni, pozitívvá tenni, ugyanis a negatív értéke azt jelenti, hogy a vállalat veszteséges.

KÖVETKEZTETÉS

A kutatás során a munka különböző célok figyelembevételével készült, így ösztökélve a munkát a struktúráltság és átláthatóság felé. A meghatározott célok alapján, a szakdolgozat tartalmazza a tárgyi eszközök fogalmát, célját és csoportosítását különböző szerzők és szempontok szerint normatív és jogi szabályozását.

A munkában megtalálható a tárgyi eszközök beszerzésének, értékesítésének illetve likvidálásának folyamata, illetve kontírozásai valamint a [REDACTED] vállalkozás alapvető bemutatása, annak számvitelének a jellemzése a számviteli politika rendelet illetve az alapító okirat segítségével, valamint szó esik a tárgyi eszközök szerepéről különböző elsődleges dokumentumokban és a mérlegben.

Továbbá, be lett mutatva az amortizáció különböző kutatók és tudományágak szerinti definiálásával, amely rávilágít az amortizáció értelmezésének kettősségére. Az általános „visszafizetés” értelmezésen túl van olyan eshetőség is, hogy az "amortizáció" kifejezést latinból "halhatatlanságnak" fordítják. Tartalmazza a munka az amortizáció utóbbi meghatározásából eredő gondokat és pontatlanságokat. Ezen alfejezet legnagyobb részét az amortizációs módszerek, azok előnyei és hátrányai teszik ki.

A szakdolgozat a [REDACTED] vállalkozás tárgyi eszközeit, annak állapotát illetve mozgását mutatja be a legfrisebb adatok alapján. Látható, hogy az elmúlt időszakban komoly forgalom történt a vállalat ezen területén, és elmondható, hogy ezen törekvések az általános vélemények alapján pozitív irányba vezetnek a céget.

Továbbá, különböző pénzügyi mutatók segítségével be van mutatva a vállalkozás tárgyi eszközeinek felhasználásának az eredményessége. Látható, hogy

sok mutató értékét nehéz besorolni pozitív vagy negatív kategóriákba, mivel ezen értékek iparág, időszak illetve hely és régió függőek. Viszont levonható az a következtetés, hogy az előző 2022-es év során felismerhető tárgyi eszközökkel kapcsolatos legfőbb problémát, mégpedig ezen eszközök elavulását és pótlásának a hiányát ebben az évben a vállalkozás elkezdte orvosolni, így várható, hogy a következő évben a jelenlegitől a [] vállalat működésére kedvezőbb mutatókat fog kapni.

A szakdolgozatom végén az eddig megtanultakat kamatoztatva vonok le következtetéseket és adok javaslatokat a vállalatnak. A mutatókat figyelembe véve komoly fenyegetésekkel találkozhatunk főként a jövedelmezőség szempontjából, ugyanis ez előző évben nem tudott profitot elérni a vállalkozás, sőt 4,5 millió forintnyi veszteséget szenvedett el, ami a tárgyi eszköz mutatóra is negatív árnyékot vet.

A [] t.-nek továbbá javasolt lehet az amortizációs politikájának az újragondolása. Jelenleg lineáris módszert használnak minden tárgyi eszköz értékcsökkenésének elszámolásánál, viszont érdemes lehet áttérni a maradványérték csökkenése vagy akár gyorsított csökkenése módszerre, ugyanis a szállítmányozó járművek értéke az idővel nem egyenes arányban csökken, hanem a vásárlás elején nagyobb mértékben, mint a rákövetkező években. Ezen változtatás alkalmazásával a vállalat pontosabb képet kap a tárgyi eszközeinek az értékéről.

Az szakdolgozat megírása közben a naprakész információkra, a pontosságra és az egyszerű értelmezhetősége volt a központban. A munka átfogó képet nyújt a tárgyi eszközökről, mint fogalomról valamint, mint számviteli egységről.

A kutatás megírása után azt a következtetést lehet levonni, hogy a tárgyi eszközök egy komplex témakör a számvitelen belül, megannyi sajátossággal és változékonysággal, melyeket tökéletes tájékozottság nélkül lehetetlen folytonosan számontartani. Minden könyvelőnek és vállalkozásnak ismernie kell a tárgyi

eszközök kiaknázható előnyeit, aminek segítségével több gazdasági potenciállal tudja felvértetni önmagát. Egyértelmű továbbá, hogy a helyes és időszerű tárgyi eszköz számvitele és elemzése rengeteg figyelmet és pontosságot követel a könyvelőtől, kezdve akár bizonyos gazdasági eseményekhez használandó dokumentumokon át az amortizáción keresztül a különböző kontírozásokig.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження робота була побудована з урахуванням різних цілей, що сприяло більшій структурованості та прозорості роботи. Виходячи з поставлених завдань, у кваліфікаційній роботі розглянуто поняття, призначення та класифікацію матеріальних активів за різними авторами, а також аспекти їх нормативно-правового регулювання.

У кваліфікаційній роботі представлено процес придбання, продажу та ліквідації основних засобів та їх облік, а також надано загальну характеристику компанії [REDACTED] та її бухгалтерського обліку, за допомогою Положення про облікову політику та Статуту. У другому підрозділі розглядається роль основних засобів у різних первинних документах і в балансі.

У роботі проаналізовано різні підходи до розуміння поняття амортизації, починаючи з її визначення різними дослідниками та огляду її функцій, що підкреслює неоднозначність у трактуванні амортизації. Крім загального "погашення", Кузьменко С.Н., Васильєва Т.А., Ярошенко С.П. та інші автори зазначають, що існує також варіант перекладу терміну "амортизація" з латинської мови як "безсмертя". У роботі розглядаються проблеми та неточності, що виникають у зв'язку з останнім визначенням амортизації. В роботі докладно розглянуті методи нарахування амортизації, їх переваги та недоліки.

Проведено аналіз наявності, структури та ефективності використання основних засобів підприємства [REDACTED], їх стан та рух на основі даних бухгалтерського обліку та звітності. Видно, що в цій сфері діяльності підприємства за останній період відбулися значні зміни, і можна

сказати, що ці тенденції призводять до розвитку підприємства, отже оцінюються позитивно.

У роботі проаналізовано ефективність використання основних засобів компанії за допомогою різних фінансових показників. Значення багатьох показників важко віднести до позитивних чи негативних категорій, оскільки вони залежать від галузі, періоду, місцезнаходження та регіону. Однак можна зробити висновок, що основна проблема, пов'язана з основними засобами, виявлена в попередньому 2022 році, а саме застарілість і відсутність заміни цих активів, почала вирішуватися компанією в цьому році, тому очікується, що в наступному році компанія матиме більше позитивних показників своєї діяльності, ніж у поточному.

На основні дослідження облікових показників і за результатами проведеного аналізу в роботі розроблено пропозиції для аналізованого підприємства. Беручи до уваги показники, існують серйозні загрози, особливо з точки зору прибутковості, оскільки компанія не змогла отримати прибуток у попередньому році, і навіть зазнала збитків у розмірі 4,5 млн. грн., що кидає негативну тінь на показники ефективності використання основних засобів.

При написанні кваліфікаційної роботи основна увага приділялася актуальності інформації, точності та простоті інтерпретації. Робота містить комплексний огляд основних засобів як поняття та як об'єкта бухгалтерського обліку.

Після написання дослідження можна зробити висновок, що основні засоби є складним об'єктом бухгалтерського обліку, з багатьма особливостями та варіаціями, які неможливо врахувати безперервним чином без ґрунтового знання предмета. Усім бухгалтерам і підприємствам необхідно знати про потенційні вигоди матеріальних основних засобів, щоб збільшити свій економічний потенціал. Зрозуміло також, що правильний і своєчасний облік та

аналіз основних засобів вимагає від бухгалтера великої уваги і точності, починаючи з документів, які використовуються для певних економічних подій, через амортизацію і закінчуючи різними рахунками.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку: монографія. Київ. 2007. ст. 692.
2. Безруких П. С., Івашкевіч В. Б. Бухгалтерський облік: навч. Пос. 2002. Ст. 100-110.
3. Вігуржинська С. Ю. Економіка підприємства: монографія.. Одеса: 2005.
4. Дем'яненко М. Я., Лузан Ю. Я., Саблук П. Т., Скупий В. М. Фінансовий словник-довідник: словник. Київ. : 2003. – ст. 555.
5. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. В. С. Семйон: Оцінка основних засобів в український та угорській обліковій практиці: URL: [http://lib.khmnu.edu.ua/pdf/visnyk_tup/2010/\(154\)%20VKNU-ES-2010-N4-Volume1.pdf#page=96](http://lib.khmnu.edu.ua/pdf/visnyk_tup/2010/(154)%20VKNU-ES-2010-N4-Volume1.pdf#page=96)
7. Онищенко Віктор: „Класифікація основних засобів”. 2020.09.2. <https://buhplatforma.com.ua/article/7676-klasifikatsya-osnovnih-zasobv>
8. План рахунків бухгалтерського обліку. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>.
9. Земельний кодекс України. 2001. ст. 79. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Zemelny_kodeks_Ukr_2001.

10. 13. В.А. Замлинський. Облік і фінанси АПК: освітній портал.2015. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/oblik-osnovnih-zasobiv-dokumentuvannya-gospodarskih-operaciy.html>.

11. Кафка С.М. : «Основні засоби: класифікація для цілей обліку».2013. ст. 92.

12. Борисов Е.Ф. Економічна теорія. 2006. ст. 170-171.

13. Податковий кодекс України: Строк корисного використання основних засобів. Ст. 138. П.п. 3.3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran10662#n10662>.

14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби". Закон України від 18.05.2000 р. За № 288/4509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00#Text>.

15. Біляєва Олена. Оприбуткування основних засобів. №38. 2016. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2016/september/issue-38/article-21466.html>.

16. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. ст.138.1.14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17#Text>.

17. International Accounting Standards Board (2011). "IAS 36 Impairment of Assets". International Financial Reporting Standards: required for annual periods beginning on 1 January 2012. London: IFRS Foundation. ISBN 9781907877360. <https://archive.org/details/internationalfin0000inte>

18. IAS 16 — Property, Plant and Equipment". IAS Plus. Deloitte. Retrieved 2013-09-24. <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias16>

19. Основні засоби: визнання та класифікація. Газета №94. 2017. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/596>.

20. Наказ Міністерства фінансів України. Картка обліку руху основних засобів. 1995. №352. URL: <http://document.vobu.ua/doc/4894>.

21. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996- XIV Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

22. Наказ Міністерства фінансів України. Картка обліку руху основних засобів. 1995. №352. URL: <http://document.vobu.ua/doc/4894>.

23. Онищенко Віктор. Облік основних засобів 2021. 2021. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7090-oblk-osnovnih-zasobv>

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 32 "Інвестиційна нерухомість". 02.07.2007. №779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07#Text>[П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість»].

25. Т. М. Власюк, І. І. Юзюк. Основні засоби: організаційно-методичні аспекти формування облікової політики підприємства. 2014. №2. Ст. 197- 206. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/960/1/V76_P197-206.pdf.

26. Борисов Е.Ф. Економічна теорія. 2006. ст. 170-171.

27. О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Н.В. Тувакова. Амортизаційна політика підприємств. 2002. №12. ст. 99, 157.

28. Методи нарахування амортизації. URL: https://pidru4niki.com/12450105/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodi_narahuvannya_amortizatsiyi.

29. URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=12486566&tb=vehicles>

30. Л. В. Юрчишена, С. М. Волинець: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ. 2011. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=668>

31. URL: <https://buklib.net/books/25915/>

32.

URL:

https://aek.at.ua/publ/rozrakhunok_pokaznikiv/koefficient_znosu_osnovnikh_zasobiv/4-1-0-16

MELLÉKLETEK

ANNOTÁCIÓ

Csapógya Zoltán szakdolgozatához

„A tárgyi eszközök számvitele és elemzése
gazdasági entitásoknál” témára

Tudományos kutatásom témája „A tárgyi eszközök számvitele és elemzése gazdasági entitásoknál”. Ez a terület mindig és minden vállalkozás és könyvelő életében aktuális lesz, mivel a tárgyi eszközök megfelelő használata illetve elemzése nélkül egy vállalkozás sem tud kellő képpen működni, így elengedhetetlen része a könyvelők életének, mindennapjainak.

A munka célja, hogy tanulmányozza a tárgyi eszközök fogalmát, csoportosítását, céljait, bekerülési módjait valamint a vállalkozás működése során felmerülő kérdéseket a tárgyi eszközökre vonatkozóan, valamint a [redacted] [redacted]. adatainak igénybevételével elemzéseket illetve javaslatokat tartalmaz. A kutatás feladata, hogy átfogó képet nyújtson a tárgyi eszközök fogalmáról, a velük előforduló eseményekről kontírozások formájában valamint egyéb felmerülő kérdésekről, kiváltképp az amortizáció témakörében, továbbá aktuális elemzéseket mutasson be a tárgyi eszközökről.

A kutatás tárgya a tárgyi eszközök, azon belül a tárgyi eszközök számvitele és elemzése az ukrainai vállalkozások körében.

A szakdolgozat objekuma a [redacted] vállalat tárgyi eszközei, azok számvitele. Ezen vállalkozás fő foglalkozási területe a szállítmányozás és a rakodás belföldön és külföldön egyaránt.

A szakdolgozat bevezetésből, 3 fejezetből, 10 alfejezetből és következtetésből áll. A munka 6 ábrát, 15 táblázatot, 4 mellékletet tartalmaz, terjedelme 45 oldal. Az irodalomjegyzékben 32 forrás van feltüntetve.

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи Чоповдя Золтана Золтановича
на тему: «Бухгалтерський облік та аналіз основних засобів у суб'єктів
господарювання»

Тема моєї наукової роботи - " Бухгалтерський облік та аналіз основних засобів суб'єктів господарювання ". Ця сфера завжди буде актуальною в житті кожного бізнесу та бухгалтера, адже без правильного використання та аналізу основних засобів жоден бізнес не може нормально функціонувати, а тому вона є невід'ємною частиною діяльності будь-якого підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження поняття, класифікації, призначення, способів придбання та проблемних питань бухгалтерського обліку, пов'язаних з основними засобами в діяльності підприємства, Дослідження має на меті надати комплексне уявлення про поняття основних засобів, події, які відбуваються з ними у вигляді непередбачених обставин, та інші питання, що виникають, зокрема, у сфері амортизації, а також представити сучасний аналіз основних засобів.

Предметом дослідження є облік та аналіз основних засобів, в тому числі матеріальних активів, на підприємствах України.

Об'єктом кваліфікаційна роботи є основні засоби підприємства ТОВ та їх облік. Основним видом діяльності даного підприємства є транспортні та вантажно-розвантажувальні роботи як на території країни, так і за її межами.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, 10 підрозділів та висновків. Робота містить 6 рисунків, 15 таблиць, 4 додатки та викладена на 45 сторінках. Список використаних джерел містить 32 найменування.

ANNOTATION

To the qualification work by Csapógya Zoltán
On the topic „Accounting and analysis of tangible assets
at economic entities”

The topic of my scientific research is "Accounting and analysis of tangible assets in economic entities". This area will always be relevant in the life of every business and accountant, since no business can function properly without the proper use and analysis of physical assets, so it is an essential part of everyday life of the accountants.

The purpose of the work is to study the concept, grouping, purposes, methods of acquisition of tangible assets, as well as the questions arising during the operation of the company regarding tangible assets. It also contains analyzes and proposals using the data of [REDACTED]. The task of the research is to provide a comprehensive picture of the concept of tangible assets, the events that occur with them in the form of accruals and other issues that arise, especially in the field of depreciation, and to present current analyzes of tangible assets.

The subject of the research is tangible assets, including the accounting and analysis of tangible assets among Ukrainian enterprises.

The object of the thesis is the tangible assets of the [REDACTED] company and their accounting. The main field of business of this company is transport and loading both domestically and abroad.

The thesis consists of an introduction, 3 chapters, 10 subsections and a conclusion. The work contains 6 figures, 15 tables, 4 appendices and is 45 pages long. 32 sources are listed in the bibliography.

Ім'я користувача:
Потоки Габор Федорович

Дата перевірки:
23.05.2023 09:33:01 CEST

Дата звіту:
23.05.2023 10:05:34 CEST

ID перевірки:
1015198371

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011748

Назва документа: Szakdolgozat_Csapogya_Zoltan-unicsek

Кількість сторінок: 73 Кількість слів: 12481 Кількість символів: 102473 Розмір файлу: 655.91 KB ID файлу: 1014875198

4.94% Схожість

Найбільша схожість: 1.66% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1014875511)

4.3% Джерела з Інтернету 870 Сторінка 75

2.3% Джерела з Бібліотеки 108 Сторінка 81

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 12